Ը. ՏԱՐԻ 2212 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 24 ՄԱՐԵՐԻ 4383 31 ՄԱՅԻՍ 1891 5 ԶԻԼԳԱՏԷ 1308 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐԵՒԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան [illegible]	56
» » Վեցամսեայ [illegible]	28
Ընթեր Թուղթի վրայ [illegible] Տողն Օսմ. Ղուրուշ	2
Գուանաց Թղթատարի [illegible]	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան [illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 31|12 ՅՈՒՆԻՍ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ

Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովը կը շարունակէ վիճաբանել երկրին մաքսային քաղաքականութեան ընդհանուր գիծերուն վրայ, զոր մի անգամ ընդմիշտ Խորհրդարանին վճռել տալ հարկաւոր դատուած է, ուրիշ Տէրութեանց հետ վերջացեալ առեւտրական դաշնագրերը նորոգելէ, կամ ո՛ և է Տէրութեան հետ մաքսային բանակցութեան սկսելէ յառաջ։

Ցայտնի է թէ ֆրանսացի ժողովրդեան մէջ վերջին տարիներս երեւցած մաքսապաշտ հակումն իրարու յաջորդող հանրապետական նախարարութեանց համար կարի դժուար գործ մը դարձուցած էր մաքսային խնդիրներու վրայ որոշում մը տալ։ Նափոլէոն Գ. կայսեր օրով ազատ-փոխանակութեան կամ թեթեւ մաքսի դրութեան առաւելութիւնները վայելելէն ետքը, ֆրանսացի ժողովուրդը կը գտնէ թէ իւր ամեն աշխատութիւնք, ամեն արտադրութիւնք պաշտպանութեան կը կարօտին։ Երկրագործը պաշտպանութիւն կը խնդրէ՝ սուղ ծախելու համար իւր արմտիքը։ Գործարանատէրք պաշտպանութիւն կը խնդրեն՝ սուղ ծախելու համար իրենց գործուած նիւթերը։ Ֆրանսացի ժողովուրդը մաքսային խնդրոյն վրայ անկողմնակալ դատաստան մը չպիտի կրնայ ընել մինչեւ որ փորձով չտեսնէ նաեւ պաշտպան-դրութեան արդիւնքներն, ինչպէս տեսած էր ազատ-փոխանակութեան արդիւնքները։ Ֆրանսական գիտութեան պատիւ բերող տնտեսագէտներ, բողոքելով հանդերձ ֆրանսացի ժողովրդեան մաքսապաշտ հակումներուն դէմ, փիլիսոփայական համակերպութեամբ կը թողուն որ իրերն ինքնին խօսին։

Ուստի, ֆրանսացի ժողովրդեան զգացմանց և շահուց ճշգիւ ներկայացուցիչ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, մաքսապաշտ հով մ'է որ կը տիրէ։ Պէտք չէ սակայն կարծել թէ ոչխամիտ ազգաբարութիւնք կը պայծին ձեռնհաս մասնագիտաց կողմէ։ Եւ արդէն խնդիրը լոկ գիտական ճշմարտութեանց վրայ չէ, նաեւ նիւթական շահուց վրայ է, և ուր զանազան արհեստից շահերն իրարու հակառակ կուգան, իւրաքանչիւր կողմ իւր պերճախօս ատենաբանից միջոցաւ կը պաշտպանէ ո՛չ թէ այս կամ այն վերացեալ տնտեսական ճշմարտութիւնն, այլ եւ իւր շահերն, իւր ապրուստի միջոցներն։

Այս խրողութեան ամենէն ուշագրաւ փորձերը տեսանք բուրդի վրայ և մետաքսի վրայ վիճաբանութեանց մէջ։ Դուարաբոյծ ժողովուրդը կը պահանջէր դուրսէն եկող բուրդին վրայ մաքս դնել, որպէս զի Ֆրանսայի ոչխարաց բուրդն աւելի արժէ, և ոչխարաբոյծ ժողովուրդն աւելի հանգիստ ապրի։ Իսկ բրդեղէն բանող գործարանատէրք կը պահանջէին դուրսէն եկած բուրդն անմաքս ընդունիլ։ Երեսփ. ժողովն այս վերջնոց իրաւունք տուաւ, նկատելով թէ բրդեղէնի գործարանատէրք աւելի կարեւոր արհեստ մը կը մշակեն և աւելի շատ մարդիկ կ'ապրեցնեն քան դուարարոյծք, որք արդէն բուրդով միայն չեն ապրիր, և որոց արտադրութիւնք չեն բաւեր ֆրանսական գործարանաց չրանուած բուրդի պէտքը գոհացնելու։

Մետաքսի վրայ մաքսի վիճաբանութիւնն աւելի փայլուն եղաւ։ Զի ֆրանսական ճարտարարուեստից այս մեծագոյնն և ամենափայլունն իւր տրամադրութեան ներքեւ ունի շատ մեծ և փայլուն տնտեսագէտ տաղանդներ՝ իւր շահերը պաշտպանելու համար։ Ֆրանսական չորս-հինգ գաւառներ, Տրոմ, Կառ, Արտէշ, Վօքլիւզ շերամաբուծութեամբ կը պարապին և խամ մետաքս կը պատրաստեն, իսկ Լիոն, Սէնդ-Էդիէն և Քալէ ֆրանսական ազնուիլ մետաքսեղէնները կը շինեն։ Յանուն ֆրանսական շերամագործութեան, պերճախօս ատենաբան մը պահանջեց որ դուրսէն եկող խոզակին և մետաքսի թելերուն վրայ մաքս դրուի։ Յանուն ֆրանսական մետաքսագործութեան, ուրիշ երեսփոխան մը առաւել եւս պերճախօսութեամբ պահանջեց որ այնքան մարդիկ ապրեցնող մետաքսի գործարաններուն պէտք եղած նախնական նիւթը, խոզակը կամ խամ մետաքսը, մաքսով մը չծանրաբեռնուի։

Ֆրանսայի մետաքսի գործարանք ուղղապէս կ'աշխատցնեն աւելի քան 450,000 բանուորներ։ Այս գործարանք տարեկան 300 միլիոն ֆրանք թոշակ կը վճարեն իրենց բանուորներուն։ Բովանդակ աշխարհի գործածած մետաքսին մէկ երրորդը Ֆրանսայի մէջ կը շինուի։ Ֆրանսական հրապարակը կը գնէ և ի կիր կ'առնու տարին աւելի քան վեց միլիոն քիլօ մետաքս։ Ֆրանսական մետաքսեղինաց գործարանք այս գումարէ չորս միլիոնը կ'սպառեն, մինչ ֆրանսացի շերամագործք հազիւ 700 հազար քիլօ մետաքսի թել կը պատրաստեն։ Ֆրանսայէն տարին 300 միլիոն ֆր. ի մետաքսեղէն կ'արտածի։ Եթէ նախնական նիւթը, խոզակը կամ մետաքսի թելը, սուղ գնեն գործարանատէրք, չեն կրնար օտար հրապարակաց վրայ մրցիլ օտար մետաքսեղինաց դէմ, և դրուած մաքսէն բաղդատապէս սակաւաթիւ Ֆրանսացիներ կ'օգտէին ի վնաս մեծամասնութեան մը, որ կրկնապէս համակրելի է թէ՛ իւր մեծ թուով և թէ իւր ի գործ դրած արուեստին հրաշալի նրբութեամբ, տեսակներու և երանգներու ճոխութեամբ։

Եւ այս արուեստ ո՛րքան ճիգեր կ'ընէ օրուան ճաշակին յարմարելու համար։ Ո՛րքան պէտք կայ որ երկրին օրէնսդիր իշխանութիւնն օգնէ անոր ճգանց, փոխանակ խոչընդոտներ յարուցանելու։ Քալէի երիտասարդ երեսփոխան Պ. Ժոնառ շատ լաւ բացատրեց խնդրոյն այս երեւոյթն, ըսելով.

«Արդի նորաձեւութեամբ, զգեստներու ձեւն և գոյնը նորաձեւ կը փոխուին կը նորուին անընդհատ, մինչեւ որ հարկ ի վերայ կայ կերպասներու տեսակն համեմատելու զգեստին համանման տեւողութեան։

«Ձայն պիտի հաստատեն ձեզ մեր ամեն վայելչասէր տիկնայք և օրիորդք, այսինքն մեր ամեն Ֆրանսուհիք, որովհետեւ անոնց քով ճաշակ և շնորհ ընդածին են։ (Ծափք։) Պիտի ըսեն ձեզ թէ զգեստ մը մանր մանր կազմածքն ու պարագայքն և ձեւն ու տարազն աւելի սուղ կուգան քան գործածեալ կերպասն։ Ես այս մասին չունիմ յատուկ մասնագիտութիւն, բայց կրնաք հարցունել այրերուն։ (Ծիծաղ։)

«Ամենուրեք նորաձեւութիւնը քմահաճ և յարափոփոխ է, և հեռի է ժամանակն ուր մետաքսեայ շրջազգեստ մը մայրէն աղջկան կ'անցնէր, և յաջորդաբար մի քանի սերունդներու հրճուանք կը պատճառէր։ Հետաքրքրաշարժ կը լինէր քննել այս մասին մեր քաղաքական և ընկերական նոր վիճակին ի գործ դրած ազդեցութիւնն։ Ամեն ոք կ'ուզէ նորաձեւ հագուիլ և պերճութիւն ծախսել, շատանալով հանդերձ պերճութեան խաբուսիկ երեւոյթովն անձ։»

Պ. Ժոնառ, որ մետաքսի գործարանաց ի նպաստ կը ջատագովէր խոզակի և մետաքսի թելին անմաքս մուտքն ի Ֆրանսա, ինքն եւս մաքսապաշտ մ'է, բայց հացի խնդիրն ամեն վերացումներէն աւելի հզօր փաստ մը կ'ընծայէ տնտեսական ճշմարտութեանց։ Ուրիշ նկատմամբ մաքսի պաշտպան, բայց այս պարագայիս մէջ մաքսի դէմ խօսեցաւ մետաքսագործներուն փաստաբանն, և ինչպէս հեռագիրը ծանոյց չորեքշաբթի, Երեսփ. ժողովն որոշեց խոզակը և խամ մետաքսն անմաքս ընդունիլ ի Ֆրանսա։ Այսպիսի քանի մը քուէներ յայտ կուտան թէ ֆրանսական Խորհրդարանը, ներշնչուելով հանդերձ ժողովրդեան արդի մաքսապաշտ ոգւոյն, պիտի կարենայ մինչեւ մէկ աստիճան չափաւորել, ուղղել և կանոնաւորել զայն։

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՋՈՒԻՆ ՀՐԷԱՅՔ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

(Թայմզին Պերլինի Թղթակցէն.)

Շարլոթենպուրկէ (Պերլինի մօտ երկաթուղւոյ կայարանէն) անցնող արտաքսեալ ռուսիացի Հրէից օգնելու նպատակաւ կազմեալ մասնախումբն հոգ կ'ընէ որ իւր բարեգործութեան համբաւը տարածուելով Հրեայք խմբովին այս ճամբայն չբռնեն։ Զի արդէն իսկ Պերլինի ճամբով Ռուսիայէն չուող Հրէից թիւը մեծ է։ Գիտցուած բան մ'է թէ այսօր Պերլինի ճամբով գաղթողները տակաւին յառաջապահն են Ռուսիայէն փախչելու պատրաստուող հրեայ բազմութեան, և այս նոր ելք Հրէից այնպիսի մեծամեծ համեմատութիւններ պիտի առնու որ անհատական բարեգործութիւն անկարող պիտի լինի կառավարել զայն, և Պետութիւննն ի վերջոյ պիտի հարկադրի խնդիրը ձեռք առնուլ։ Ուստի, Գերմանիոյ Հրեայք ամենեւին փափաքող չեն քաջալերել իրենց ռուսիացի կրօնակիցներն որ ա՛յս ճամբով մեկնին Ձարին երկրէն։

Հրեայ գաղթականք Շարլոթէնպուրկ հասնելով կ'ընդունին մարդգլուխ երկու շիլին, աման մը խահուէ և կաթ, կտոր մը հաց, և զգեստեղէն՝ որչափ պէտք ունենին։ Անոնց կը տրուին նաև երկաթուղւոյ տոմսակներ մինչեւ Համպուրկ և Պրեմէն, կամ մինչեւ ուր ուզեն երթալ։ Կատարեալ կազմակերպութիւն մը կայ յայսմ մասին։ Համպուրկի և Պրեմէնի մէջ ալ տեղական մասնախմբեր կան, որք Շարլոտէնպուրկի մասնախմբէն զրկած գաղթականները կ'ընդունին, և կը զրկեն Նիւ-Եորք, ուր ամերիկեան-հրէական մասնախումբ մը նոյն յօժարամտութեամբ կը հիւրընկալէ զիրենք։ Ի Շարլոտէնպուրկ բնակեալ Հրեայներ իրենց մէջ կը կարգադրեն կը վերջացնեն պաշտօնական ձեւակերպութիւնները։ Բժիշկներ պատրաստ կան՝ գաղթականները քննելու և տկարները դարմանելու համար։ Մանր հիւանդներն հիւանդանոց կը զրկուին։ Տիկնայք մասնախումբ մ'ալ կայ, որք սուրճ կը հրամցնեն, իրենց ձեռքով կը լուան գաղթականաց չափազանց աղտոտ տղայքն, և հագուստ ու ճերմակեղէն կը բաշխեն։

Այս աքսորեալք, երբ Շարլոտէնպուրկ կը հասնին, ոչխարաց անտէր հօտի մը կը նմանին, ոմանք անօթի, ամենքն ալ աղտոտ, թշուառ, վհատեալ։ Մասնաւոր տեղ մը կը տարուին կառախմբէն իջնելով, ոստիկանական քննութիւն մը անցունելու համար։ Հոն կերակուր կը տրուի, քիչ շատ զօրութիւն և ոգեւորութիւն տալու համար իրենց։ Մասնախմբին անդամք, աջակցութեամբ մի քանի ռուսիացի ուսանողաց, որք թարգմանի պաշտօն կը կատարեն, սեղաններուն շուրջ կը դառնան, և իրենց առժամեայ հիւրերուն պէտքերը, տկարութիւններն ու վիճակը կ'իմանան։ Հոն գրասեղանի մը առջեւ բազմած են մասնախմբէն երկու անդամներ, որք օգնութեան կարօտներուն կուտան դրամ և երկաթուղւոյ տոմսակ։ Հրէից աղքատագոյն մասն, որ իւր կրած տառապանօք ինքզինք բոլորովին կորսուած և կէս-վայրագ բնութիւն մը ստացած է, դիւրաւ չի կառավարուիր։ Կասկածոտ և խստապահանջ է միանգամայն։ Չեն ուզեր իրենց կարգին սպասել, և իրենց արտառոց յիշոցները դոռում գոչում կը հանեն։ Բայց ի վերջոյ ամենուն ալ պէտքերը կը գոհացուին։ Բժիշկներն հազիւ թէ կը բաւեն հիւանդներուն։ Աքսորեալներէն ոմանք տկարացած են, անյագ լի պակասութեամբ ոստիկանութեան ձեռքէն փախչելով։ Ուրեք ուրեք սրտաշարժ տեսարաններ տեղի կ'ունենան, երբ հիւանդութեան պատճառաւ ծնողք կը զատուին զաւակներէն։ Կը պատահի որ ծնողք և զաւակունք միանգամայն ժամանտանեղ է փարակեալ գտնուին։

Աքսորեալք օտարականներու հետ խօսակցիլ չեն ուզեր ընդհանրապէս։ Տխուր, լռակեաց, կասկածոտ մարդիկ են, որք իրենց շուրջ կը նային իբրեւ որսորդներէ հալածեալ անասուններ։ Բայց երբեմն կը պատահի մաչոյի աքսորեալ մը, որ իւր ծննդավայրէն վտարման առթիւ իւր զգացումները բացարձակ կը յայտնէ։ Անոնցմէ մին ըսաւ ինծ. «Ռուս կառավարութեան ըրածը տրամաբանական չեմ համարիր։ Մէկ կողմէ թող չի տար որ Ռուսիոյ մէջ բնակինք, միւս կողմէ թող չի տար որ մեկնինք։ Ես ինքս չկրցի կեղծ անցագիր մը գտնել, և հարկադրեցայ ոտքով քալել՝ սահմանագլխէն դուրս նետուելու համար ինքզինքս։ 150 վերստ ոտքով քալեցի։»

Այս արտաքսման դրութեան դժուարագոյն հանգամանքն այն է որ Հրէից թոյլ չի տրուիր Ռուսիայէն մեկնիլ՝ եթէ որոշեալ տեղ մը գէթ մէկ տարի չեն բնակած։ Ուստի, մեկնելու համար կեղծ անուններով անցագրեր կը գնեն, և նիւթապէս կործանեալ, փճացեալ, նաեւ փախչելով զի մ'ի գուցէ իրենց ինքնութիւն ճանչցուի, գաղտագողի կը չուեն երկրէն։ Եւ ո՞ւր երթան։ Ո՛վ պիտի ընդունի զիրենք։ Ո՛չ ոք կ'ուզէ զիրենք։ Այնքան ստորնացած են իրենց կրած դրութեան ներքեւ որ անոնց գալուստը գրեթէ ամեն երկիր վտանգ մը կը նկատէ ընկերութեան։

*

Ռուսիոյ պալթեան գաւառաց անգլիացի հիւպատոսաց հրահանգ տրուեցաւ իրենց կառավարութեան կողմէ՝ ազդարարել Ռուսիոյ Հրէից որ զգուշանան Անգլիա գաղթելէ, ուր գործ չեն կրնար գտնել, քանի որ պէտք եղածէն աւելի գործաւորք կան անգլիական ամեն կերպ արհեստագործութեան մէջ։

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ ՌՈՒՍԻՈՅ ՍԻՆՈԴԻՆ

Ռուսիոյ գաւառաց բարձրագոյն նախակրթարանի ուսանողաց մէկ մասը զլացած լինելով կրօնային կրթութեան դասերուն հետեւիլ, Սինոդի Աւագ Պրոկուրոր Պ. Փոպիէտոնոսցեւ կանոնագիր մը հրատարակեց, որով օրթոտոքս կրօնագիտութեան դասերը պարտաւորիչ կը հռչակէ ռուսական վարժարաններուն յաճախող ամեն ուսանողաց համար, ի՛նչ կրօնի ալ դաւանին։

*

Ռուսիոյ Սինոդն հրամայեց նաեւ որ յետ այսորիկ օրթոտոքս եկեղեցի մը պէտք է գտնուի ամեն արհեստական հաստատութեանց կամ գործարանաց մօտ (առ առաւելն 20 քիլոմէտր հեռաւորութեամբ), որպէս զի գործաւորք կարենան իրենց հոգեւոր պարտաւորութիւնները կատարել ժամանակին։ Ամեն գործարանաց մօտ պահականոցներ ալ պիտի հաստատուին, բարեկարգութեան անվթար պահպանման հսկելու համար։

ԴԷՊՔԵՐՆ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անցեալ շաբթու Խտիվին նախագահութեամբ նախարարական խորհուրդ մը տեղի ունեցաւ, ուր ներկայ էին անգլիացի խորհրդականք Պ. Պ. Սքոթ դատաւորը, Փալմէր ելմտադէտն և Քիչըներ գնդապետն, և քննուեցան առաջարկեալ բարենորոգմունք որք պիտի ներկայացուին նաեւ Եգիպտոսի Օրէնսդիր Խորհրդին, որոյ կողմէ չի կարծուիր որ ընդդիմութիւն յարուցուի։ Բարենորոգմանց գլխաւորներն են հետեւեալք։

Օրէնք մը պիտի դրուի անոնց դէմ որք ապրուստի պարկեշտ միջոց չունին, և յամառ մուրացիկներու աստւար գնդին դէմ, որոց մէջէն կը բխին ոճրագործք։ Առանց արտօնութեան զէնք կրել պիտի արգիլուի։ Գեղային ոստիկանութեան նոր դրութիւն պիտի տրուի, որով իշխանութիւն պիտի ունենայ մարդ ձերբակալել խրատացի կասկածով, փոխանակ ձերբակալելու զանո՛նք ետեւէ զորս կը բռնէր ի գործադրութեան ոճրին։ Բանտարկեալք բանտի մէջ օգտակար աշխատութիւն մը կատարելու պիտի հարկադրին։ Մուտիր կոչուած գաւառապետներուն դատական իշխանութիւն պիտի տրուի։ Արագաշարժ դատարաններ պիտի հաստատուին ի Ստորին Եգիպտոս, նման ի Վերին Եգիպտոսի հաստատուածներուն։

* *

Աղեքսանդրիայէ կը հեռագրուի թէ Սուէտէր անգլ. շոգենաւն որ Պօմպայէ 1,100 մահմետական ուխտաւոր կը բերէր ի Ճիտտէ՝ Գամարան կղզին հասնելուն, իւր ուղեւորք տասնօրեայ մաքրութեան ենթարկեցան։ Անոնց ցամաք ելնելէն մի քանի օր յետոյ հնտախտ ծագեցաւ ուխտաւորաց Պէնկալցի հատուածին մէջ, և մնացեալք, աւելի երկար ժամանակ մաքրանոցի մէջ չսպասելու համար, արտօնութիւն խնդրեցին Պոմպայ դառնալու, և նոյն շոգենաւով ետ գացին, առանց ոտք կոխելու Արաբիոյ ցամաքին վրայ։

*

Եգիպտոսի ուղղակի տուրք վարչութեան հաշուեքննիչ Պ. Կորսթի հրատարակած մէկ վիճակագրութեան նայելով, 1890 ին համայն Եգիպտոսի մէջ 4.249.116 արմաւենիք կային, որոնցմէ կառավարութիւնը 101,586 եգիպտական ոսկւոյ հասոյթ մը գանձած է։ Այս թուանշաններ ցոյց կուտան թէ անցեալ տարուընէ ի վեր այս ծառերու թուոյն վրայ 511.086ի յաւելում մը տեղի ունեցեր է և 12.695 եգիպտական ոսկւոյ յաւելում մ'ալ հասոյթից վրայ։ Միակ նահանգն ուր նուազում տեսնուած է, Տաքալիէ նահանգն է, ուր արմաւենեաց թիւն 1889 տարուընէն 24.871 պակաս է, որ ըսել է 629 եգիպ. ոսկւոյ հասոյթի նուազում մը։ Շարգիէ նահանգը ցուցակին գլուխն է՝ 603.536 արմաւենեօք, որք 15.340 եգիպ. ոսկւոյ հասոյթ կը բերեն գանձին։ Սուէզի ջրանցքին գաւառակին ամենէն ետքը կուգայ՝ 83 ծառերով, որք գանձին կը բերեն միայն 2 եգիպ. ոսկւոյ հասոյթ։

— 31 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕՊԱՍԱՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԷՍ ՀԶՕՐ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Այո, կը քրտնի, դարշելին, և սոսկալի կերպով կը հոտի իր կոյուղեաց բերաններէն, մառաններու և խոհանոցներու լուսամուտներէն, առուակներէն ուր կը հոսի իր փողոցներուն աղտոտութիւնն։ Այն ատեն, միտքս կուգան այն ամառուան առաւօտները զորս կ'անցընէինք ձեր մրգաստանին մէջ՝ լի դաշտային փոքրիկ ծաղիկներով որք մեղրի համ մը կուտան օդին։ Յետոյ կ'երթամ, սիրտս սեղմուած՝ ճաշարանն ուր կ'ուտեն խոնջ ձեւերով, ճաղատ ու մեծափոր մարդեր, բաճկոննին կէս բացած, ճակատնին քրտինքէն փողփողուն։ Բոլոր ուտելիքները տաք են, սեխն որ կը հալի սառին տակ, կակուղ հացը, թոյլ ֆիլէն, նորէն տաքցուած բանջարեղէնը, թարախալից պանիրը, խանութին առջեւն հասունցած պտուղները։ Եւ սիրտս խառնուելով դուրս կ'ելնեմ, ու տունս կը դառնամ քիչ մը քնանալ փորձելու համար, մինչեւ նախաճաշի ժամը զոր Զբօսակումբը կ'երթամ կ'ուտեմ։

«Միշտ կը գտնեմ հոն Ատէլմանսը, Մալտանը, Ռօքտիանը, Լանտան և ուրիշ շատեր, որք կը ձանձրացնեն զիս ու կը յոգնեցնեն [illegible] պէս։ Իւրաքանչիւրն իր եղանակն ունի, կամ իր եղանակները, զորս կը լսեմ տասնհինգ տարիէ ի վեր, և ամենքը մէկէն կը նուագեն, ամեն իրիկուն, այդ զբօսակումբին մէջ, որ կ'երեւի թէ տեղ մըն է ուր զբօսնալու կ'երթան։ Ի՛նչ լաւ կ'ըլլար որ փոխէին իմ սերունդս ուրկից ա՛լ յագեցած են աչքերս, ականջներս ու միտքըս։ Անոնք միշտ քաջագործութիւններ ընելու վրայ են. կը պարծենան անոնց համար և կը շնորհաւորեն զիրար։

«Յօրանջելէ յետոյ այնչափ անգամ որչափ որ վայրկեան կայ ժամը ութին և գիշերուան միջեւ, կ'երթամ պառկելու և հանուած ատենս կը խորհիմ որ հետեւեալ օրը նորէն սկսելու է։

«Այո, սիրելի բարեկամուհիս, այն տարիքն հասած եմ ուր ամուրիի կեանքն անհանդուրժելի կ'ըլլայ, վասն զի արեւուն տակ այլ եւս ոչինչ կայ ինծ համար նոր։ Ամուրի մը պէտք է որ ըլլայ երիտասարդ, հետաքրքիր, անյագ։ Երբ ատոնք կը կորսնցնէ մարդ, վտանգաւոր է ազատ մնալը։ Աստուա՛ծ իմ, ի՛նչպէս կը սիրէի ատենօք իմ ազատութիւնս, զձեզ անկից աւելի սիրելէս առաջ։ Ի՛նչպէս հիմայ կը ծանրանայ վրաս։ Ազատութիւնն, ինծ պէս ծեր ամուրիի մը համար, դատարկութիւնն է, դատարկութիւնն ամեն տեղ, մահուան ճամբան է, առանց մէջտեղը բան մը ըլլալու որ ինծ արգիլէ ծայրը տեսնել, այս հարցումն է որ միշտ դէմս կ'ելնէ. «Ի՞նչ ընեմ, զո՞վ երթամ տեսնեմ մինակ չմնալու համար։» Եւ կ'երթամ ընկերէ ընկեր, ձեռքի սեղմումէ ձեռքի սեղմում, քիչ մը բարեկամութիւն մուրալով։ Փշրանքներ միայն ձեռքս կ'անցնին, որք կտոր մը չեն կազմեր.—Ձե՛զ, զձեզ ունիմ, բարեկամուհիս, բայց դուք իմս չէք. թերեւս նոյն իսկ ձենէ է որ կուգայ զիս տանջող այս անձկութիւնն, որովհետեւ ձեզ կենակցելու, զձեզ միշտ իմ քովս տեսնելու, մեր գլխոց վերեւ նոյն յարկը, մեր կեանքերը պարփակող նոյն պատերը, մեր սրտերը շարժող նոյն զգացումներն ունենալու տենչն, յոյս, միշտ, հաճոյք, զուարթութիւն, տրտմութիւն, նաեւ նիւթական բաներ ձեզ հետ բաժնելու պէտքն, ասոնք են որ ա՛յնչափ հոգ կուտան ինծ։ Դուք իմս էք, այսինքն թէ երբեմն երբեմըն ձենէ մաս մը կը գողնամ։ Բայց կ'ուզէի անդադար շնչել այն օդը զոր դուք կը շնչէք, ամեն բանի մասնակից ըլլալ ձեզ հետ, մեր երկուքին վերաբերող բաներ միայն գործածել, զգալ որ այն ամեն բաներն որոնցմով կ'ապրիմ այնչափ ձերն են որչափ իմս, գաւաթն որով կը խմեմ, աթոռն որուն վրայ կը նստիմ, հացը զոր կ'ուտեմ և կրակն որով կը տաքնամ։

«Մնաք բարով, շուտ դարձէք։ Ձենէ հեռու շատ կը տառապիմ։

«ՕԼԻՎԻԷ։»

Ռօնսիէռ, 8 օգոստոս.

«Բարեկամս, հիւանդ եմ, և այնչափ յոգնած որ պիտի չճանչնաք զիս։ Կարծեմ թէ շա՛տ լացի։ Պէտք է որ տուն դառնալէ առաջ քիչ մը հանգչիմ, որովհետեւ այս վիճակիս մէջ չեմ ուզեր ձեզ երեւիլ։ Ամուսինս վաղը չէ միւս օր Բարիզ պիտի գայ և մենէ լուր պիտի բերէ ձեզ։ Միտքը դրած է զձեզ տեղ մը ճաշելու տանիլ, և կը յանձնարարէ ինծ ձենէ խնդրել որ ժամը եօթնին մօտ ձեր տունն իրեն սպասէք։

«Իսկ ես, զիս քիչ մը աղէկ զգացածիս պէս, երբ չտկուի հողէն հանուած մեռելի այս դէմքս որմէ ես ալ կը վախնամ, պիտի դառնամ ձեր քով։ Աշխարհի վրայ Անէթն ու զձեզ միայն ունիմ ես ալ, եւ կ'ուզեմ ձենէ իւրաքանչիւրին տալ ամեն ինչ որ կրնամ, առանց միւսէն գողնալու։

«Աչքերս՝ որք ա՛յնքան լացին՝ ձեզ կ'երկնցնեմ, որպէս զի համբուրէք։

«ԱՆՆ։»

Երբ ընդունեցաւ այս նամակն որ անոր վերադարձին յապաղումը կ'իմացնէր, Օլիվիէ Պէռթէն փափաք զգաց, անզուսպ փափաք մը, կառք մը մտնել, կայարան երթալու համար, և շոգեկառքը՝ Ռօնսիէռ երթալու համար. յետոյ, մտածելով որ Պ. տը Կիյլերուա կրնար հետեւեալ օրը գալ, ինքզինքը վար դրաւ եւ սկսաւ ամուսնոյն գալուն անձկօրէն սպասել այնչափ անհամբերութեամբ որ կարծես թէ կինն իսկ էր եկողը։

Երբեք այդչափ սիրած չէր Կիյլերուաի կոմսն որչափ այս սպասման քսան եւ չորս ժամերուն մէջ։

Երբ տեսաւ զայն, դիմացը վազեց, ձեռքերն երկնցուց, գոչելով.

—Ա՛հ, սիրելի բարեկամս, ի՛նչ ուրախ եմ զձեզ տեսնելուս։

Միւսն ալ շատ գոհ կ'երեւէր, մանաւանդ Բարիզ դարձած ըլլալուն համար, որովհետեւ Նորմանտիոյ մէջ զուարթ չէր կեանքը, երեք շաբաթէ ի վեր։

Երկուքն ալ նստան երկու հոգինոց պզտիկ քանափէի մը վրայ, աշխատանոցին մէկ անկիւնը, արեւելեան կերպասէ ամպհովանիի մը տակ, և խանդաղատալից ձեւով մը իրարու ձեռք բռնելով նորէն սեղմեցին։

—Կոմսուհի՞ն, հարցուց Պէռթէն, ի՞նչպէս է։

—Օ՛հ, շատ աղէկ չէ։ Շատ յուզուեցաւ, շատ ցաւ զգաց, և դեռ նոր կը սկսի ինքզինքը գտնել։ Կը խոստովանիմ որ քիչ մը կը վախցնէ զիս իր վիճակը։

—Բայց ինչո՞ւ ինքն ալ չեկաւ։

—Չեմ գիտեր։ Չկրցայ զինքն համոզել որ Բարիզ դառնայ։

—Ի՞նչ կ'ընէ մինչեւ իրիկուն։

—Ի՞նչ գիտնամ, կուլայ, մօրը վրայ կը մտածէ։ Աղէկ չէ իրեն համար։ Կ'ուզէի որ համոզուէր օդ փոխելու, հեռանալու այդ վայրերէն ուր դժբաղդութիւնը տեղի ունեցաւ, կը հասկնա՞ք։

—Անէթն ի՞նչպէս է։

—Օ՛հ, անիկա՛, բացուած ծաղի՛կ մըն է։

Օլիվիէ ցնծութեան ժպիտ մը ունեցաւ։ Դարձեալ հարցուց.

—Շատ ցաւ զգա՞ց։

—Այո, շա՛տ, շա՛տ, բայց գիտէք տասնեւութ տարեկան հասակի մէջ ցաւը տեւական չէ։

Վայրկեան մը լռութենէ վերջը, Կիյլերուա ըսաւ.

—Ո՞ւր երթանք ճաշելու, սիրելիս։ Մեծապէս պէտք ունիմ ընդարմացած մարմինս կազդուրելու, աղմուկ լսելու և շարժում տեսնելու։

—Բայց, այս եղանակին մէջ, կարծեմ Դեսպանաց սրճարանն ամենէն աղէկ տեղն է։

Եւ գացին, իրարու թեւ մտած, դէպ ի Շանզ-Էլիզէ։ Կիյլերուա, զարթումն զգալով այն բարիզեցւոց որք իրենց քաղաքը կը դառնան եւ որոնց համար, իւրաքանչիւր բացակայութենէ ետքը, Բարիզն երիտասարդացած կը թուի եւ անակնկալներով լի, նկարչին տեղեկութիւն կը հարցնէր հազար տեսակ մանրամասնութեանց, բոլոր եղած եւ լսուած բաներուն վրայ, եւ Օլիվիէ, անտարբեր պատասխաններ տալէ յետոյ՝ որոնց մէջ կը ցոլանար իր միայնութեան ամբողջ տրտմութիւնը, Ռօնսիէռի վրայ կը խօսէր, կը ջանար գտնել այդ մարդուն վրայ, անոր շուրջն հաւաքել այն գրեթէ նիւթական բանը զոր ի մեզ թողուն մեր տեսած մարդիկը, նուրբ արտաբուրում այն էակաց զոր իրենցմէ բաժնուելնէս վերջը հետերնիս կը տանինք, զոր քանի մը ժամ մեր մէջ կը պահենք եւ որ նոր օդին մէջ կը չոգիանայ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏՕՆ ՀԱՄԲԱՐՁՄԱՆ

Ամեն· Տ· Խորէն Ս· Պատրիարք Հայրն շաբաթ երեկոյեան Ազգ· Հիւանդանոց գնաց, ուր գիշերեց, և երէկ առաւօտ հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Ս· Փրկչի մատրան մէջ, ուր համախմբուած էին խուռն բազմութիւն ազգայնոց։ Ն· Ամենապատուութիւն քարոզ խօսելով, բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և բարօրութեան Օգոստափառ Սուլթանին, և օրհնեց Հիւանդանոցի հիմնադիր մեծանուն Պէզճեան Ամիրայի, ինչպէս նաեւ Տատեանց, Պալեանց և այլոց բարերարաց յիշատակն։ Յաւարտ արարողութեանց, Ս· Պատրիարք Հայրն՝ շրջապատեալ եկեղեցական դասէն՝ Կիւլպէնկեան բարեյիշատակ Սերովբէ էֆէնտիի և Տիկնոջ գերեզմանին վրայ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց։

Ապա, ընկերակցութեամբ Պատ· Հոգաբարձութեան անդամոց և այլ մեծարոյ ազգայնոց, Ն· Ամենապատուութիւն շրջեցաւ Հիւանդանոցի զանազան մասերը, ծերանոցը, հիւանդանոցը, մխիթարական խօսքեր ուղղեց պատսպարելոց և հայրաբար օրհնեց զամենեսին։

Յետ այս այցելութեանց, Ս· Պատրիարք Հայրը նախագահեց փառաւոր սեղանի մը որ պատրաստուած էր իբր հարկեր հոգւոյ համար, նորակառոյց շէնքի մէկ սրահին մէջ։ Սեղանին ներկայ էին, եկեղեցական դասէն, Գեր· Գրիգորիս եպիսկոպոս, Պատրիարքական Գեր· Փոխանորդ Հայրն և այլ վարդապետք ու քահանայք։ Իսկ աշխարհական դասէն՝ Պատ· Հոգաբարձութեան ատենապետ Ազն· Միքայէլ էֆէնտի Յակոբեան, և Ազն· Տեարք՝ Սարգիս էֆ· Կիւլպէնկեան, Տիգրան էֆ· Խուսսիֆեան, Պատրիկ և Յովհաննէս էֆէնտիք Կիւլպէկեան, Յովհաննէս էֆ· Կրճիկեան, Ռէթէոս էֆ· Պէրպէրեան, Տիմիթրիոս էֆ· Զօլաքեան, Մկրտիչ էֆ· Մէզպուրեան և այլ ազգայինք ինչպէս նաև մի քանի պաշտօնական անձինք։

Սեղանի վրայ, առաջին բաժակն առաջարկեց Ս· Պատրիարք Հայրն՝ վասն թանկագին կենաց Վեհ· Սուլթանին։ Այս բաժակ պարպուեցաւ եռանդագին կեցցէներով։ Ապա յաջորդաբար բաժակ առաջարկեցին՝ Արժ· Վաչան Ծ· վարդապետ Յակոբեան՝ Ս· Պատրիարք Հօր կենաց, Գեր· Այէաթճեան Սրբազան՝ Հոգաբարձութեան կենաց, և Ռէթէոս էֆ· Պէրպէրեան՝ Հիւանդանոցի պատսպարելոց և անոնց բարերարաց կենացը, գովաբանելով Պատ· Հոգաբարձութեան անձնուէր ջանքերն ու գործունէութիւնը։

Տիմիթրիոս էֆէնտի Զօլաքեան հայերէն գեղեցիկ ատենաբանութիւն մը արտասանեց, ընդհանուր տեսութիւն մը ընելով մարդասիրութեան վրայ· և վերջացուց ըսելով թէ բարերարութիւնն ազգութիւն չունի, և թէ մարդ, ի՛նչ ազգէ և աստիճանէ ալ ըլլայ, հաւասարապէս ծունր կիջնէ բարերարաց, և ի մասնաւորի Պէզճեան Ամիրայի նման մեծ ազգասէրի մը և մեծ բարերարի մը յիշատակին առջեւ։

Բոլոր բաժակաճառերն ու ատենախօսութիւնք ընդունուեցան ծափահարութեամբք։

Յաւարտ սեղանին, Ս· Պատրիարք Հայրն և բոլոր հրաւիրեալք առաջնորդուեցան Հիւանդանոցի հանդիպակաց պարտէզն որ չքնաղապէս զարդարուած էր, և անդ պատուասիրուեցան։

Խուռն բազմութիւն ժողովրդեան համախմբեալ էր այդ պարտիզին մէջ։

Երէկի հանդիսին առթիւ, Ս· Պատրիարք Հայրն 1200 ղրուշի դրամական նուէր ըրաւ Ազգ· Հիւանդանոցին և Սեբաստացի ազգայինք ևս 6665 ղրուշ, զոր հանգանակած էին իրենց մէջ, ինչպէս նաեւ 12 զոյգ գուլպայ։

Քաղաքական ժողովը չորեքշաբթի օրն ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն· Ս· Պատրիարք Հօր եւ ատենապետութեամբ Ազն· Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեանի եւ զբաղեցաւ ներքին ու յարաբերական խնդիրներով։

Տնտեսական Խորհուրդը չորեքշաբթի օրն ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ, ատենապետութեամբ Մեծ· Միհրան էֆէնտի Սելթեանի եւ զբաղեցաւ Պէշիքթաշի, Գուրուչէշմէի ու Պէյլէրպէյի եկեղեցեաց, Միացեալ Ընկերութեանց և Տիվրիկի կալուածոց հոգաբարձութեան հաշուոյ քննութեամբը։

Ազգ· Վարչութիւնը նկատելով որ Սամաթիոյ Ս· Գէորգ եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդն իւր պաշտօնին մէջ թերացած և վարչական հրահանգաց անսաստած է, ութ օր միջոց տուած էր ինքզինքին արդարացնելու և առժամեայ թաղական խորհրդոյ մը յանձնած էր եկեղեցւոյ մատակարարութիւնը։

Արդ, Սամաթիոյ Ս· Գէորգ եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդը չորեքշաբթի օրը խմբովին ներկայացաւ Քաղաքական Ժողովին և հարկ եղած բացատրութիւնները տուաւ։ Քաղաքական ժողովը տրուած բացատրութիւնները լսելէ յետոյ որոշեց թէ թաղական խորհուրդը կրնայ շարունակել իւր պաշտօնը։

Գումգաբուի դուրսի թաղական խորհուրդը՝ տեսնելով որ թաղին երեսփոխանական ընտրողաց համար իւր ներկայացուցած ցանկը զեղչուած է, առարկած էր թէ այդ վիճակին մէջ երեսփոխանական ընտրութիւն չկրնար կատարել։ Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդը նկատելով որ Գումգաբուի Դրսի թաղը երեսփոխանական ընտրութեանց համար միացուած է Մայր եկեղեցւոյ թաղին, որով այդ պարագային մէջ երեսփոխանական ընտրութեան գործը պիտի դժուարանայ, հրահանգ խնդրած էր։ Քաղաքական ժողովն որոշած է որ եթէ Գումգաբուի դուրսի թաղն այդ զեղչեալ ցանկով չուզէ ժամանակցիլ ընտրութեանց, Մայր եկեղեցւոյ թաղը կրնայ երեսփոխանական ընտրութիւնները կատարել։

ԱԶԳ· ԿԵԴՐ· ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱԶԴ

Ի գիտութիւն Ծնողաց և Պաշտպանաց կը ծանուցուի թէ Կեդր· Վարժ·ի տարեկան քննութիւնք պիտի կատարուին ըստ հետեւեալ ժամանակացոյցի

Ա· կարգ	Յունիս 7, 11, 13, 15, 18, 20, 25, 27 և 29ին ժամ 9·11 (Ը· Ե·) » 3 և 5ին ժ· 9·2 (Ը· Ե·)
Բ· կարգ	Յունիս 5, 7, 11, 13, 18, 25, 27 և 29ին ժ· 9·11 (Ը· Ե·) » 3, 15 և 20ին ժ· 9 2 (Ը· Ե·)
Գ· կարգ	» 1, 8, 10 12, 14, 19, 21, » 24, 26 և 29ին ժ· 9 11 (Ը· Ե·) « 4, 6 և 14ին ժ· 9 2 (Ը· Ե·)
Ե· կարգ	Մայիս 29 և 31ին, և Յունիս 1, 3 5 7· 8 10, 12 14, 15, 17 19 21 24 26, 28 և 29ին ժամ 8 1/2 10 1/2 (Ը· Ե·)

Անգղ· և գերմ· լեզուներու քննութիւնք պիտի կատարուին Յունիս 28 Ուրբաթ օր ժամ 9–11 (Ը· Ե·)

Շրջանաւարտներու (Ե· կարգ) բերանացի հարցաքննութիւնք, որոց ներկայ գտնուելու համար մասնաւոր հրաւիրագրեր ղրկուած են արդէն Խնամակալութեան կողմանէ, տեղի պիտի ունենան հետեւեալ օրերուն, առաւօտեան ը· ե· ժամ 11 1/2 ին սկսելով։

Մայիս	31	Հայ· լեզու և Գրագիտութիւն
Յունիս	1	Պատմութեան իմաստասիր·
	3	Կրօնագիտութիւն
»	7	Երկրաբանութ· և Բնալուծ·
»	10	Բնագիտութիւն
»	12	Տիեզերագրութիւն
»	14	Ֆրանս· լեզու և գրագ·
»	17	Օսմ· լեզու և գրագ·
»	19	Հին և Նոր գրական· պատ·
»	21	Քաղաքակ· Տնտեսագիտ·
»	24	Վերլուծ· Երկրաչափ·
»	26	Մեքենագիտութիւն
»	29	Իմաստասիր· և իմաստ· պատ·

Իւրաքանչիւր կարգի ուսանողք իրենց քննութեանց յատկացեալ վերոյիշեալ օրերուն և ժամերուն պարտին ամենայն ճշդապահութեամբ վարժարան գտնուիլ· միւս օրերուն չ'պիտի գան։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ԱՐԵՒԵԼՔ

Արեւելքի վաղուան համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաև հետեւեալ յօդուածները·

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ— ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ·—ՀԱՍ ՈՒ ՉՀԱՍ·—ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒԹԻՒՆ· ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՊԱՏԻԻ ԱՌ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՊԱՏՈՒԵԼԻՆ· ՖԱՌՆԻԿ Յ· ՖՐՆՏՂԼԵԱՆ·

ԵՐԿՈՒ ՀԻՒԹԵԱՆԵՐՆ (բանաստեղծութիւն Յ· ՍԵԹԵԱՆ)

ՍՈՒԱՂ ԺԱՄԲԱՆ (ճին ժամանակաց պատմութիւն) ՖԱՆԹԱԶԻՕ

ԱՐՈՒԵՍՏ ՋՈՎԱՆԱԼՈՑ ՀԱՆՐԻ ՏԸ ԲԱՐՎԻԼ·

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սիւլէյման փաշազադէ Տէրվիշ պէյի, որ Թայլըճա գիւղաքաղաքին մէջ իւր ունեցած գետինը նուիրած է վրան զօրանոց և զինուորական շէնքեր կառուցանելու համար։

Ի ԿԱՅՍ· ՊԱԼԱՏ

Բարձր· Մեծ-Եպարքոսն և Բարձր· Սպարապետն երէկ յաջորդաբար կայս· պալատ երթալով, ստացան Վեհ· Սուլթանի հրամանները։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԷՄԵԼԱԳՈՒՆԴ

Վեհ· Սուլթանն հրամայած է որ քիւրտերէ կազմեալ Համիտիէ հեծելազնդերու դրօշակակիրներուն տրուի իսլամից նուիրական գիրքէն մէկ մէկ օրինակ, որք կաշիէ պահարաններու մէջ դրուին եւ պահարաններուն վրայ օսմանեան զինանշանը նկարուած ըլլայ։ Այդ պահարաններու մէկ նմոյշը մատուցուած է Վեհ· Սուլթանին։

ՎԷՅՍԷԼ ՓԱՇԱ

Վեհ· Սուլթանն Իւր սենեկապետներէ մին ղրկելով Բ· զօրաբանակի հրամանատար Վէյսէլ փաշայի քով, որ իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար մայրաքաղաքս կը գտնուի, նորա ողջութիւնը հարցնել տուած է։

Կայս· Հրամանաւ՝ Ն· Վսեմութիւնը պիտի դարմանէ Վսեմ· Տօքթ· Խօրասանճեան էֆէնտիի։

ՕՍՄ· ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Օսմ· Թանգարանին հանդէպ կառուցեալ նոր շէնքին կառուցումն աւարտած եւ Սայտայէն ու այլ տեղերէ բերուած հնութիւնք զետեղուած ըլլալով, կայս· հրամանաւ այդ նոր շէնքի բացումը վաղը տեղի պիտի ունենայ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Գարատաղի իշխանը Տանիլօ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է կայս· Թիկնապահ Մուզաֆֆէր պէյի։

ՎՍԵՄ· ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Կայս· անձնական Գանձուն նախարար Վսեմ· Յակոբ փաշա անձնական տկարութեան պատճառաւ երէկ չկըրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ։

ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ

Բրէվէզայի յոյն մետրապոլիտին պաշտօնանկութիւնն որոշուելով, անոր յաջորդ պիտի կարգուի Մանաստըրի նախորդ մետրապոլիտը, սակայն, կըսէ Թուքէյ, կայս· կառավարութիւնը կուսակալութենէն տեղեկութիւններ պահանջած է Մանաստըրի նախորդ մետրապոլիտին նկատմամբ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Սպանիական Նաւատորմը Պիրէոնէն Հալոդոս ժամանած է։ Այս նաւատորմ Սուրիական ծովեզրն երթալէն առաջ հրամանատարը մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Մայրաքաղաքիս սպանիական դեսպանը խնդրած է կայս· կառավարութենէն արտօնել սպանիացի ծովակալը բերող նաւուն Տարտանէլի նեղուցէն անցնիլը։

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովն ելմտական 1306 տարւոյ մարտէն մինչև նոյն տարւոյ փետրվարի վերջը մէկ տարուան մէջ 940 գիրքերու ու տետրակներու արտօնութիւն տուած է։ Այդ գրեանց 498ը թուրքերէն են, 1ը՝ Օրտուերէն (Հնդիկ) 86ը՝ արաբերէն, 15ը՝ պարսկերէն, 1ը՝ ճարոներէն, 156ը՝ յունարէն, 120ը՝ հայերէն, 22ը՝ ֆրանսերէն, 2ը՝ անգլիերէն, 2ը՝ գերմաներէն, 15ը՝ իտալերէն, 9ը՝ սպաներէն, 11ը՝ պուլկարերէն և 3ը՝ սերպերէն։

Այս գրեանց մէջ առաջին տեղը կը բռնեն թուրքերէն լեզուաւ հրատարակուած վէպերն որոց թիւը 145ի կը հասնի։ Յետոյ կուգան թատերգութիւններն՝ նոյնպէս թուրքերէն՝ որոց թիւն է 29։ Յունարէն գրեանց մէջ եւս վէպերն առաջին տեղը կը գրաւեն։ Իսկ հայերէններուն մէջ, ամենէն շատը կրօնական գիրքեր են։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Երեկի Թագվիմ Վէքայիի մէջ կը կարդանք թէ ծովային առեւտրական դատարանը մայիս 27էն սնանկացեալ հռչակած է ի Պոլիս մաքսատան մօտ 14 թիւ խանութը հաստատեալ սեղանաւոր Խաչիկ Տէմիրքաբուլեանն և եղբայրը Վարդերես և Գրիգոր Ճէզվէճեանը։ Սնանկութեան գործոց կարգադրութեան համար նոյն դատարանին անդամ Նուսրէթ պէյ հաշուեքննիչ դատաւոր կարգուած է, իսկ փաստաբան Յ· Տաշնազար էֆէնտի ու պահանջատերերէն Ղազարոս էֆէնտի՝ առժամեայ «Սէնտիք»։ Դատարանը որոշած է սնանկացելոց խանութը կնքել, տան մէջ գտնուած իրենց ու իրենց ընտանեաց անհրաժեշտ եղող կարասիները զատել, արձանագրել ու իրենց ստորագրել տալէ յետոյ յանձնել, միացեալ կարասիները սենեկի մը մէջ դնելով կնքոյ ներքեւ առնուլ, սնանկացեալները բանտարկել և դատարանի այս որոշումներն առժամապէս գործադրել։

* * *

Այս առտու Սթամպուլի մէջ եւս հետեւեալները կը կարդանք·

Ի Պոլիս Մարքուճճըլար թաղը հաստատեալ դեղի վաճառական Ժորժ Սինարեան 1500 ոսկի պարտքով իւր վճարումները դադրեցուցեր է։

—Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկը կառավարական պաշտօնատանց ոմանց հետ բանակցութեան մտած է սնանկութեանց առաջքն առնելու համար և միանգամայն ի մօտոյ գործադրութեան պիտի դնէ Պետական Խորհրդոյ օրէնսդիր ճիւղին մէկ որոշումն, որուն համաձայն սնանկացեալ մը իւր վճարումները դադրեցնելէն մինչև երեք օր պարտի ծանուցագրով մը Առեւտրական Սենեկին իմաց տալ իւր սնանկութիւնը։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ

Սէնայի վարժարանին աշակերտք եւս երէկ Քեաղըտխանէ գնացին, ուր կայս· հրամանաւ հացկերոյթ մը տըրուեցաւ իրենց։ Աշակերտք երկու անգամ ճաշեցին և մինչեւ իրիկուն զբօսանքներ կատարեցին։ Զինուորական նուագածուաց խումբ մը երբեմն երբեմն նուագեց։ Վեհ· Սուլթանին լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք ներկայից խմբովին լուսանկարը պատրաստեցին։ Իրիկուան բոլոր աշակերտք և ներկայք Վեհ· Սուլթանին կենաց համար բարեմաղթութիւններ ընելէ յետոյ իրենց տեղը դարձան։ Վարժարանին ուսուցիչք շնորհակալութեան ուղերձ մը պատրաստեցին Վեհ· Սուլթանին մատուցանելու համար։

ՍԻՆԷՔԼԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Աթմանաւի աւազակախումբն ամենայն սաստկութեամբ կը հալածուի և կը փնտռուի։ Հաստատապէս կը յուսացուի որ ձերբակալուին ի մօտոյ։

—Դէրք-Քիլիսէէն և Ուզուն Քէօփրիւէն զինուորաց մէկ մէկ գումարտակներ ղրկուած են աւազակներն հալածելու համար։ Չորեքշաբթի օրն եւս դեր-հազարապետի մը հրամանատարութեան ներքեւ զինուորաց ջոկատ մը ղրկուած է Դէրք-Քիլիսէի շըրջակայքը։

—Մեքենավար Պ· Ֆրէօտինկէր, որ առեւանգեալ Գերմանացւոց հետ մէկտեղ լեռը տարուած էր Աթմանաւի աւազակախումբին կողմէ և ապա ազատ թողուած էր փրկանաց գումարը տանելու, չորեքշաբթի իրիկուն արև· ճեպընթաց կառախումբով մայրաքաղաքս հասաւ։ Իսկ արձակեալ Գերմանացիք, ինչպէս յայտնի է, Ադր· Պոլսէն ուղղակի Պերլին ուղեւորած են։

ՕՍՄ· ՄԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻ

Մխախոտ մշակողներու կողմէ եղած բողոքները քննելու համար կազմեալ յանձնաժողովը, ընդ նախագահութեամբ Ելմտական նախարար Նազիֆ պէյի, երէկ եւս ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց ի ներկայութեան կայս· պալատան քարտուղար ու Ռէժիի գոմիսէր Նուրի պէյի և Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ· Օպլանօֆի։

ԹՐԱՄՈՒԷՅ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Հանրօգուտ շինութեանց ժողովն պատրաստած է պայմանագիրն ու յանձնառագիրն այն մենաշնորհին զոր Հարէնց Նշան էֆէնտի խնդրած էր Զմիւռնիոյ մէջ թրամուէյի նոր գիծ մը հաստատելու համար։ Այդ գրութիւնք վաղը պիտի մատուցուին Բ· Դրան։ Տրուած մենաշնորհի պայմանաժամը 45 տարի պիտի ըլլայ։ Մենաշնորհի տէրը պիտի նորոգէ քաղաքին մէջ գտնուած փողոցներն և գծին անցնելիք տեղերուն վրայ գտնուած շէնքերն եւս գնելով պիտի փլցնէ։

ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Պէշիքթաշի հրկիզեալք երախտագիտութեան ուղերձ մը պատրաստած են՝ Վեհ· Սուլթանին կողմէ իրենց շընորհեալ դրամական պարգեւին համար։ Այս ուղերձ մատուցուած է Ն· Կ· Վեհափառութեան։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ

Քաղաքային պաշտօնէից հանգստեան թոշակի վարչութեան ընդհանուր ժողովն իւր երեքշաբթի օրուան նստին մէջ ամսաթոշակներ որոշեց հանգըստեան կոչուած 183 պաշտօնէից, այրիներու և որբերու։ Ասոնց մէջ կան Մալիյէի նախկին ընդհանուր հաշուակալ վախճանեալ Րիզա ու Օսման էֆէնտիներու ընտանիքներն ինչպէս նաեւ Ադրիանուպոլսոյ դատական նախկին քըննիչ վախճանեալ Բէքթէշ էֆէնտիի և Միթիլլիի հանրային պարտուց տնօրէն Ազոլթօն էֆէնտիի ընտանիքները։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ

Երէկ ի Պոլիս Սուլթան Համամ ոճիր մը գործուեցաւ։ Մէհմէտ անուն չքոտրացի մը ի Պալըք Բազար գինետան մը մէջ արբեցած պահուն բարկացած էր թէ գինետան մէջ գտնուող մէկ քանի անձինք զինքը վշտացուցած են։ Մէհմէտ գինետունէն հեռանալով Սուլթան Համամի ոստիկանական պահականոցին առջեւէն անցած պահուն, յանկարծ դաշոյնը քաշեց և իրեն առջեւէն գնացող երեք մարդոց միոյն երկու ուսին մէջտեղ մխեց, կարծելով որ ատոնք էին զինքը վշտացնողները։ Վիրաւորեալը «զարնուեցա՜յ» ըսելով ճիչ մը արձակեց և իւր ընկերն ետին դարձաւ տեսնելու թէ ո՞վ էր զարնողն, սակայն այս վերջինն ալ դաշոյնի հարուած մը ընդունեց։ Ասոր վրայ պահականոցին առջեւ կեցող ոստիկան զինուորը Մէհմէտի վրայ յարձակելով ձերբակալեց։ Թէ՛ չարագործն և թէ երկու վիրաւորեալք Ոստիկանութեան Դուռը ղրկուեցան։

—Անցեալ կիրակի օր ի Գատըգիւղ Մըսըրլը Օղլուի պարտէզին մէջ, ուր Պ· Թուանիէի ձիարձակներու խումբը ներկայացումներ կուտար, դէպք մը պատահած է։ Ձիարձակարանին մէջ գտնուած արջ մը, որ խաղեր կ'ընէր, յանկարծ քթին օղակը փրցնելով հանդիսականաց վրայ կը յարձակի և այս վերջինք կ'սկսին փախչիլ, սակայն Պ· Թուանիէ անմիջապէս րէվոլվէրի հարուածով մը կսպաննէ գազանը։ Նոյն օրը Թէրէզա անուն լարախաղաց աղջիկ մը ձիէն իյնալով ծանրապէս կը վիրաւորուի։

—Նախընթաց օր, իրիկուան կողմ, 28 տարեկան երիտասարդ մը ի Շիշլի աղիւսի գործարանի մը պատուհանոց տղմալից աւազանի մը մէջ իյնալով յեղձամահ եղաւ։ Ալֆրէտ Տիւմա որդին էր Պ· Տիւմայի, որ Պոն·մարշէն եւ այլ վաճառանոցներ ապրանքներ կը փոխադրէ Կալաթայի մաքսատունէն, իսկ ինք աղիւսի գործարանին մէջ կ'աշխատէր։ Կերեւի թէ սովորութիւն ունէր ամեն իրիկուն՝ գործարանէն մեկնելէ առաջ՝ լուացուիլ աւազանին եզրն, որուն մէջ գրեթէ միշտ երկու մետր խորութեամբ տիղմ կը գտնուի։ Շապիկով էր և ոտուըներն հողաթափներով, զգեստներն իր մօտ դրուած էր։ Ծռելուն՝ կը սահի և գլխիվայր աւազանին մէջ կ'իյնայ։ Անկարող ըլլալով պօռալու, ոչ ոք օգնութեան կը հասնի եւ աւազանէն ելնելու համար ըրած ամեն ճիգերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց եթէ աւելի մէջը թաղելու զինքն։ Երբ իրիկունն իր եղբայրը, պաշտօնեայ ի Պոնմարշէ, տուն կը դառնայ, մայրը կ'ըսէ նմա թէ մտահոգ է Ալֆրէտին տուն չի դառնալուն վրայ։ Եղբայրը աղիւսի գործարանը կ'երթայ, և աւազանին եզրն զգեստները տեսնելուն պէս՝ կը հասկնայ որ դժբախտութիւն մը պատահած էր։ Գործարանի մարդոց ձեռամբ հնգժանի մը նետել կուտայ աւազանն եւ, քանի մը վայրկեան ետք, սոսկմամբ կը տեսնէ իր թշուառ եղբօր անշարժ մարմինն լպրծուն տիղմէն դուրս հանուիլն։ Անմիջապէս կոչուած բժիշկ մը ի զուր կը փորձէ սթափեցնել ընկղմեալն, որ մեռած էր։

Ռուսական դեսպանատան Բօլէթ պահակ շոգենաւով երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասան՝ դեսպան Պ· Նէլիտոֆ, և այն անձինք որք անոր ընկերացած էին ի Միթիլլի զբօսական պտոյտ մը կատարելու համար։ Դեսպանը Պէօյիւքտէրէի ամառանոցն ելաւ։

—Քաղթէացւոց Պատրիարքը Տ· Էլի որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, յառաջիկայ շաբթուան պիտի մեկնի դէպ ի Մուսուլ՝ իւր պատրիարքական աթոռը։ Մեկնելէն առաջ, Տ· Էլի պատիւ պիտի ունենայ ներկայանալ Վեհ· Սուլթանին։

—Ասկից առաջ Կելիպոլուի մօտ գըտնուող Պուլայիր գաւառակին մէջ սով ծագած ըլլալուն կայս· թիկնապահ Մուզաֆֆէր էֆէնտի՝ Վեհ· Սուլթանին հրամանաւ՝ այդ կողմ գացած էր քննութիւն մը բանալու։ Արդ, Մուզաֆֆէր էֆէնտի աւարտած ըլլալով իւր պաշտօն, մայրաքաղաքս դարձած և իր տեղեկագիրը Վեհ· Սուլթանին մատուցած է։

—Զմիւռնիայէն կը գրեն թէ՝ երեքշաբթի օրը Մանիսայի կառավարական պաշտօնատան մէջ հրդեհ ծագելով՝ մէկ մասն հրոյ ճարակ եղեր է։

—Իտալական դեսպանատունն հասարակ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պառօն Պլան վաղը մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ արեւելեան ճեպընթաց կառախմբով։

—Քաղաքապետական մի քանի պաշտօնեայներէն կազմուած յանձնաժողով մը նախընթաց օր Հալքի գնաց, քննութիւն բանալու համար գերեզմանատան մը առթիւ յունաց վանքին եւ կայս· Ծովային վարժարանին միջեւ ծագած խնդրոյն վըրայ։

—Երամեան Վսեմ· Գէորգ պէյի քեռորդի Մեծ· Բարսեղ էֆէնտի Բարսեղեան որ ժամանակէ մը հետէ Բարիզ կը գտնուէր, նախընթաց օր մայրաքաղաքս հասաւ։ Բարսեղեան էֆէնտիի եղբօրորդի Գէորգ էֆէնտի, շրջանաւարտ Կալաթա-Սէրայի վարժարանին, որ կ'ընկերանար նմա ի Բարիզ, գեղարուեստից վարժարանը մտեր է, ճարտարապետութիւն ուսանելու համար։

—Գերմանական դեսպանն ու դեսպանուհին իրենց բնակութիւնը Այաս-Փաշայի դեսպանատունէն Թարապիոյ ամառանոցը փոխադրեցին։

—Մայրաքաղաքիս ռումանական դեսպանատան քարտուղարներէն Պ· Ժէռնիմ Սելանիկ ուղեւորեցաւ տեղւոյն հիւպատոսարանի գործերը վարելու համար։

—Հանգուցեալ Քիրեաքօ Հաճօբուլոյի տեղ Մեծ կղզիի թաղապետութեան նախագահ ընտրուած է յոյն վաճառական Պ· Անաստաս Թէլլի օղլու։

—Աթէնքի օսմ· հիւպատոս Տաքէս էֆէնտի, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Եփրատ գետին վրայ, Ակնայ մօտ, մեծ կամուրջ մը շինուեր է։

—Աւստրեհունգարական դեսպանատան խորհրդական Պ· Շիզէյ Բէրխթոլտ յանկարծական կերպով Վիեննա կոչուեր է իւր մօր ծանր հիւանդութեան պատճառաւ։

—Վերջացաւ Տքթ· Քոնսթանթէն Քոնթոփուլոսի դատն, որ ամբաստանուած էր Ահմէտ Էյուպ փաշայի թոռան մահուան պատճառ ըլլալուն՝ քլորոֆորմի զօրաւոր չափ մը տալով անոր։ Դատավճիռը Վեհ· Սուլթանին պիտի մատուցուի։

—1890 յունիս 1 էն մինչեւ 1891 յունիս 1, կայս· Նաւարանին մէջ նորոգուած են 101 նաւեր որոց 9ը խոշոր։ Ասոնցմէ 45ը օսմանեան են, 1 ը գերմանական, 1 ը ռումանական, 34ը Մախսուսէի, 5ը Կուրճիի ընկերութեան, 2ը Եանեան Ունճեան և ընկերութեան, 8 ը անգլիական, 4 ը հելլենական և 1 ը դանիական։

—Դէր-Ծովակալ Սթարք փաշա արձակուրդ ստացած է Եւրոպա ուղեւորելու համար։

—Հալէպէն երկու ժամ հեռաւորութեամբ գետի մը վրայ ընդարձակ տիպար ագարակ մը պիտի հաստատուի։

—Մեծ· Տօքթօր Մ· Մինասեան էֆ· երէկ Պրուսայէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Պարսկաստանի Քիրմանշահ քաղաքի օսմ· առողջապահական պատուիրակ Տքթ· Քոնսթանթինիտիս մեռեր է։

—Ի Ղալաթիա Նորատունկեան խանի հանդէպ գտնուած Սափրիչ մը Եորկի անուն երէկ գիշեր յանկարծամահ եղաւ իւր տան մէջ ի Թաթաւլա։ Եորկի հազիւ յիսուն տարեկան կար։

Նախընթաց օր եւս Պէշիքթաշի մէջ Ահմէթ անուն ջրավաճառ մը յանկարծամահ եղաւ։

—Երէկ ժամ 4 ին Պալաթի դուրսը Հըրէի մը տունէն հրդեհի սկզբնաւորութիւն մը տեղի ունեցաւ, սակայն անմիջական օգնութիւնք վտանգին առաջքն առին։

—Մանասթըրի շրջակայքը աւազակաց խումբի մը և զինուորաց ջոկատի մը միջեւ ընդհարում մը տեղի ունենալով աւազակաց երեքը մեռեր ու մին վիրաւորուեր է։ Սպանեալոց գլուխները քաղաքին մէջ ի ցոյց դրուեր են։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ
ՎԵՆԵՏԿՈՅ

1· ԲԱՌԳԻՐՔ արուեստից և գիտութեանց և փիլիսոփայութեանց յօրինեալ ի Հ· Մանուէլ Վ· Բաջունի ի Մխիթարեան միաբանութենէ, հատոր Ա· որ կը հասնի Lytte բառը· չեզգազարդեալ 627 ձեւովք։ Բաժանորդագինն է երկու հատորին ի միասին՝ 50 Փր··

ԱԳԱԹԱՆԳԵՂՈՍ և իւր բազմադարեան գաղտնիքն, քննադատութիւն Հ· Բարսեղ Վ· Սարգիսեանի։ Լրջօրէն գրուած և ժամանակիս պահանջը լեցնող ծանրակշիռ երկասիրութիւն մ'է։ Հեղինակը գոհացուցիչ կերպով ուսումնասիրած և լուծած է Ագաթանգեղայ բնագրի, թարգմանութեանց և խմբագրութեանց խնդիրներու հետ՝ նաեւ ուրիշ կարեւոր կէտեր եւս, այսինքն է դիցաբանութիւն, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն և այլն։ Գինն է 6 Փր··

ՆՈՐ ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ի պէտս ազգային վարժարանաց, աշխատասիրեաց Հ· Պաւղոս Վ· Գաֆթեան։ Մաքուր և ընտիր տպագրութիւն մ'է դիւրհասկանալի լեզուով և նոր ոճով գրուած։ Գինն է 2½ Փր·

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ըստ դըրութեան Փ· Ք· Կապելսպէրկերի, յարմարեալ ի Հ· Աթանասէ Տիրոյեան։ Գինն է 2½ Փր·

Գրասենեակ Մխիթարեանց
Ղալաթիա, Սեզրոս խան Թիւ 3· 5—5

ԱԶԳ· ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· ՊԱՆՔԱՅԻ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Փափաքելով քաջալերել խնայողութիւնը, Օսմ· կայս· Պանքան, իւր Գործակալութեան մէջ ի Պոլիս, Թաբաքճըլար փողոց թիւ 15, կը հաստատէ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ մը, որ գումարներ պիտի ընդունի առնուազն 25 ղրուշ ոսկեդրամ և առ առաւելն 50 օսմ· ոսկի։

Պահեստի դրուած այս գումարներ տոկոս մը պիտի ունենան որուն սակը այն պայմանաւ միայն փոփոխութիւն պիտի կրնայ կրել, որ երեք ամիս առաջ ծանուցուի լրագրաց միջոցաւ։ Առայժմ այդ տոկոսի սակն 100ին 3 որոշուած է։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻ կանոնագիրը, ինչպէս նաեւ մասնաւոր տետրակներ և այլք տպագրուած ըլլալով դրամ յանձնողներուն համար, հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դրուած են։

Կ· Պոլիս, 8 յունիս 1891 2—10

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ· ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ
ՅՈՒՆԻՍ 10 ԹՈՒԱԿԱՆԱՒ

ՄԵՏԱՔՍԻ ՄԱՔՍՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի Երեսփ· Ժողովը մաքսէ զերծ կացոյց թարմ և չոր խոզակներն և խամ մետաքսն· և 300 Ֆրանք մաքս դրաւ ճախարակուած և գործուած մետաքսին վրայ։

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ ԽԱՂԱՄՈԼԱՑ ԴԱՏՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Լոնտոնի դատարանն անհիմն վճռեց Սըր Ուիլեըմ Կորտոն Քըմմինկի բացած վատահամբաւութեան դատն անոնց դէմ որք կ'ամբաստանէին զինք թէ պաքարայի խաղին մէջ նենգութիւն ըրած է։ Ուրեմն, Քըմմինկ անուղղակապէս դատապարտուած է իբրեւ խարդախ։

Լոնտոնի լրագիրք, այս վշտալի դատին վրայ խօսելով, կը քննադատեն Կալլէսի իշխանին խաղի մասին ցուցած յարումը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Վիեննայի թղթատարական համաժողովոյն մէջ նախագահը շնորհաւորեց նորեկ պատուիրակներն Քանատայի, Փերուի, Ռումանիոյ եւ Հարաւային Աֆրիկէի Հանրապետութեան, որ յայտարարեց թէ Հանրապետութիւնը կ'ուզէ անդամակցիլ Թղթատարական միութեան։ Որոշուեցաւ բաց թողուլ համաժողովոյ ատենագրութիւնը մինչեւ 1 յուլիս 1892, միջոց տալու համար ուրիշ Պետութեանց եւս որ անդամակցին Միութեան։

ՓՈՐԹՈՒԿԷԶ ԵԼՆՄՈՒՏՔ

Թան կ'ըսէ թէ Փորթուգալի ելմտական նախարար Պ· Մառիանո Քարվալեօ յայտարարեր է թէ Փարիզեան կարգադրութեան հետեւանօք բոլոր կտրոններու վճարումը մինչեւ 1892 տարւոյ ապրիլ ամիսն ապահովուած է։

ՉԱՐԴ ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Վուքսուինի (°), մերձ ի Սուչօ (Շանկայի հիւսիս-արեւմուտք) Փրանսական եկեղեցին ու որբանոցն ամբողջովին խորտակեցան խուժանին կողմէ։

ՉԱՐԵՒԻՉՆ

Արդի կարգադրութեանց համաձայն, Չարեւիչն յուլիս 22ին Ուրալսք պիտի մեկնի, ուր պիտի մնայ չորս օր։ Ուրալի խազախներու յօրելեանին ներկայ պիտի գտնուի, եւ օգոստոս 3ին պիտի վերադառնայ ի Փեթերսպուրկ Մոսկուայի ճամբով, ուր եւս պիտի մնայ երկու օր։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Աւստրիոյ երեսփ. ժողովոյ յանձնաժողովն ընդունեց Թրիեստէի ազատ նաւահանգստի ջնջման ծրագիրն, առեւտրական և ելմտական նախարարաց յայտարարութիւններէն ետքը թէ ապագային մէջ ինչ ինչ մաքսեր պիտի խափանուին։

—Մի քանի ընկերվարական երեսփոխաններ Փրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն մէջ առաջարկեցին ի Մոնմարթր կառուցեալ Ս. Սրտի եկեղեցին ջնջել, (որոյ վրայ խօսուած էր չորեքշաբթի Աբէ-եւտին մէջ։

—Ի Պուսսօլէնկօ եւ Վէրոնէի նահանգին մէջ (Իտալիա) ահեղի փոթորիկ մը ծագեցաւ. երկաթուղիք ընդհատեցան. գետերն յորդեցին. մէկ քանի անձեր մեռան։

—Սերպիոյ նախարարապետ Պ. Փաշիչ որ մէկ քանի օրէ ի վեր Ֆիորենցա կը գտնուի, ռուսական եկեղեցւոյն մէջ պսակուեցաւ Կէօրկինա Տուգովիչի հետ։

—Ի Հռոմ կը հաւաստեն թէ Վատիկանի դրամական կորուստներու մասին շրջած զրոյցք անհիմն են. ո՛չ դրամական զեղծում կայ, ոչ սակարանի կորուստ. Վարչական պարզ պակասութիւն մը միայն կայ։

—Անգլիական նաւատորմը Թրիեստ հասաւ։

—Ի Պերլին, փոթորկի մը միջոցին, կայծակ իյնալ Ֆրանձ Եոզէֆ կայսեր անունը կրող գնդին մէկ գումարտակին վրայ։ Մի քանի զինուորներ ծանրապէս և շատեր ալ թեթեւապէս վիրաւորեցան։ Հարիւրապետն և գումարտակին շատեր ինքզինքնին կորուսին, բայց քիչ քիչ ընթափեցան։

—(Փ) Ճափոնի կառավարութիւնն հաւանեցաւ Վիեննայի հեռագրական համաժողովոյն պատրաստած կանոնագրին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՅՈՒՆԻՍ 11 Թ. ԻԱԿԱՆԱՒ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Անգլիոյ Պանքային երէկ հրատարակեալ շաբաթական հաշուեկշիռն հետեւեալ տարբերութիւնները կը ցուցնէ՝ բաղդատմամբ նախորդ շաբթուն.

Պատրաստ մետաղադրամին վրայ աւելցած է 880 հազար անգլ. ոսկի։

Պանքատոմսերու պահեստէն պակսած է 179 հազար ոսկի։

Գանձէլի փոխանակագրաց և այլ առեւտրական թղթոց մթերքին վրայ աւելցած է մէկ միլիոն 20 հազար ոսկի։

Հետեւապէս, Անգլիոյ Պանքային դիրքը բարւոքած է, քանի որ իր պահեստք այժմ այնպէս կը համեմատին իւր յանձնառութեանց ինչպէս 46 1/16 կը համեմատի առ հարիւր։

ՊԵՐԻԿԵԱՆ ՏԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ըստ նորագոյն հաշուոց, Պերինկեան սեղանաւորական տան գոյքը պարտքէն աւելի պիտի գայ մէկ ու կէս միլիոն անգ. ոսկի։

ՄՈՍԿՈՒԱ ԸՆԴԴԷՄ ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԿԻ

Փեթերսպուրկէ կը գրուի առ Բոլէթէն Փոլիթիքէն թէ ճիշդ չէ այն լուր թէ Ցարը վերջնապէս զՄոսկուա պիտի ընտրէ մայրաքաղաք փոխանակ Փեթերսպուրկի։ Այս զրոյցին պատճառ տուեր է Ցարին յայտնած մտադրութիւնը թէ այսուհետեւ աւելի յաճախ պիտի գայ ի Մոսկուա։

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Մօզամպիքէ կը ծանուցուի թէ Փորթուկէզ կառավարիչն և Անգլիացի ծովակալն բարեկամական կարգադրութիւն մը կնքած են՝ Պունկուէ գետին նաւարկութեան խնդրոյն վրայ։

—Փորթուկալի Մերակոյտն եւս վերջնապէս ընդունեց Անգլիոյ հետ գոյացեալ կարգադրութիւնը, զոր ի դիմաց Անգլիոյ պիտի ստորագրէ անգլիական դեսպանը։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐ ԿԵՐՈՒԱԾ ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԷ

Լօանկայի ափրիկեան ծովեզերքէն ի Լիվրբուլ մտած լրոյ նայելով Սահարայի Ջատ անուն մեծ լճին կողմը գացող Ֆրանսացի երկրաչափ խմբին անդամք բընիկներուն ձեռքն ինկած են, որք սպանած են զանոնք, եւ ապա կերած են բոլոր սպիտակամորթներն, այսինքն Ֆրանսացիները, խնայելով իրենց սեւամորթ հայրենակիցներուն։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ Ի ՀԱՅԻԹԻ

Ֆրանսական կառավարութիւնն իւր Հայիթիի գործակալէն տեղեկագիր մը պահանջեց Պ. Ռիկոյի սպանման պարագայից վրայ։ Նաեւ հրահանգ տուաւ իւր գործակալին որ Ֆրանսացի ծովակալին հետ գործակցութեամբ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնու Ֆրանսայի հպատակաց ապահովութեան համար, առանց սակայն կռուոյն ներքին գործոց խառնուելու։

ՀՐԵԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Լօրտ Սալզպըրի նամակ մը ուղղեց առ Լօրտ Ռոշիլտ ըսելով թէ պիտի հարցնէ Կ. Պոլսոյ դեսպան Սըր Ուիլեըմ Հուայթի թէ Բ. Դրան քով անգլիական միջնորդութիւնն օգտակար կրնա՞յ լինել խնդրոյն լուծման, ի մասին Ռուսիոյ հրէից գաղթման ի Պաղեստին։ Դեսպանն եթէ նպաստաւոր պատասխան տայ, իրեն հրահանգ պիտի տրուի պէտք եղած ձեռնարկներն ընելու։

ԽԱՂԱՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Սըր Ուիլեըմ Կորտոն Քըմինկի ծանուցեալ պաքարայի դատին մէջ գործած նենգութիւնը դատարանի առջեւ ապացուցուած լինելով, Լոնտոնի լրագիրք այս վշտալի խնդրով կը զբաղին։ Մորնինկ Փօստ կ'ըսէ թէ այս խնդիրը պէտք էր վերջացընել խաղի սեղանին վրայ։ Տէյլի Նիւզ և Տէյլի Քրօնիգլ կը քննադատեն Կալլէսի իշխանին ներկայութիւնն, այս գործը բաղդատելով Մառի-Անթուանէթ Թագուհւոյն Մանեակի հռչակաւոր խնդրոյն հետ։

Տէյլի Թէլէկրաֆ կը պաշտպանէ Կալլէսի իշխանը։ Սթանտըրտ կ'ըսէ թէ Սըր Ուիլեըմ Քըմինկ յաղթուած է, բայց իւր հակառակորդք ալ քիչ շատ աղարտեալ կը մեկնին դատարանէն։ Բացաւիկ դիպաց մ'է որ անգլիացի սպայներ խաղի մէջ խարդախութիւն ընեն, և անգլուհիներ իրենց հրաւիրելոց արարքներուն վրայ հսկեն՝ տեսակ մը կազմակերպեալ լրտեսութեան գրութեամբ։ —Թայմզ կը ցաւի որ Կալլէսի իշխանին անունը խառնուած է դատին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 31 Մայիս

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամս. Լոնտրայի վրայ		109
3 » Բարիզի »		23

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մեծ. Պ. Թէ.)		20 20
Բերայի մէջ	»	— —
Ղալաթիոյ բացուելուն		20 21
Նէօ օրին	»	20 21
Թօմպոլաւէ Օսմանեան երեկ երեկոյ		80 32
» » ժամ 5ին		80 29

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A Սէրի	— —
»	B »	— —
»	C »	20 21

ԲԱԺՆԵԳՐՈՑ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	5 7
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	9 8
Պանք տը Գօնս	» »	6 2
Օսմ. Հանք և վաճառ.	» »	4 30
Թիւնէլ	» »	15 16
Թրամվէյ	» »	590
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	73 1/2
Բաժնեթուղթ Լամբերտի. Գ. Ե		152

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ	100
20 ֆրանքնոց	»	87 16
Անգլիական ոսկի	»	110 10
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107
Իմբերիալ	»	90
Ֆլօրին	»	51 15
Ռուսի թղթադրամ	»	7 75
Մէճ. արծաթ. (տասը)	»	108 3
Հինգնոց	»	103
Մեթալիք	»	101
Թառաֆլըք	»	19
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 11 Յունիս, ժամ 3 վայր 20 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 82
» » 4 1/2 %	105 07
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 95
Օսմանեան երկաթուղի	73 50
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	355
Պանք Օթոման	602 50
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Քրէտի Լիոնէ	791 25
Իտալական Ռանթ 5 %	93 80
Հելլենական 5 % (1884)	449 50
Բրիօրիթէ Թիւրք 1890	421 25
Եգիպտական միացեալ	488 75
Պանք տը Բարի	806 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	466 25
Ռիօ Թինթօ	581 25
Մեսաժըրի	688 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	371 25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 31

Լոնտոն, 11 Յունիս, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Ինգլ. քոնսօլիտէ	95 3/16
Թիւրք. » Սէրի Դ.	18 11/16
» » » Ց.	44 1/4
» » » Բ.	24 1/8
» » » Ա.	18 11/16
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	13 13/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 9/16
» արտօն. (բրիվիլէժիէ 1890	92
Ռիօ Թինթօ	22 15/16(*)
Տօմանթալ [illegible]	102 1/4
Հելլենական 5 %	88 3/4
Մոնոբոլ »	68 3/4
Իտալական 1890	99 1/4
Այտընի երկաթուղի	21
Գասապայի երկաթուղի	16
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 51

Վիեննա, 11 Յունիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	34 95
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	161
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 45
» Բարիզի	46 40

Պերլին, 11 Յունիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 30
» Բարիզի »	80 50
Ռուսի թղթադրամ	241 50
Օսմանեան երկաթուղի	73 85
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 50

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 11 Յունիս, ժ. 3 վ. 48 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 82 1/2
Օսմանեան քոնսօլիտէ Դ.	18 90
Օսմանեան երկաթուղի	73 50
Օսմ. Ռէժի	352 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	421 25
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	463 75
Պանք Օթոման	601 25
Ռիօ Թինթօ	581 25
Օսմանիյէ	370

Հրապարակը դանդաղ վիճակի մէջ է։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԲԱՂԷՇ, մայիս 6

Արժ. Հ. Սօլախեանի մեկնելէն ի վեր անհովիւ կը մնար Բաղէշի կարեւոր վիճակն։ Անցեալ տարուան քաղաքական ժողովն քիչ մը գործելու համ քիչ մ'ալ նպաստաւոր հանգամանքներ չունենալով՝ ընտրութենէն քանի մ'ամիս վերջ իւր հրաժարականը կը մատուցանէր առանց կարեւոր գործ մը տեսնելու։ Ուսումնական Խորհուրդն միայն բազմադիմի դժուարութեանց բախելով հանդերձ իւր սկսած գործն, երեք վարժարանց միացումն եւ կեդր. վարժարանի բացումն շարունակելու հարկին մէջ կը գտնուէր, մերթ լքանելով, մերթ յուսադրուելով։ Տնտեսական Խորհրդոյ Ատենապետն միայն, Մեծ. Ցովակիմ էֆէնտի Խաչմանուկեան ողջամիտ եւ ազնիւ անձնաւորութիւն մը՝ անյողդողդ կը շարունակէր իւր պաշտօնը։ Մինչ զի քանի մը զգօնամիտ ազգայնոց առաջարկութեամբ եւ Գաւառ. Ընդհ. Ժողովոյ որոշմամբ՝ Ցովակիմ էֆէնտին հաճեցաւ իւր անձնական զբաղումները թողլով ամբողջ ձմեռը, օրն ի բուն Առաջնորդարանն անցունել ի գլուխ Ազգային սնտուկին, ազատելու համար Առաջնորդարանի եկամուտները կորստենէ որ շատ հաւանական էր սոյն անհովւութեան մէջ։ Ընդհ. Բաղիշեցւոց շնորհակալութեան արժանի է Տնտեսական Խորհրդոյ Ատենապետին հոգատարութիւնն նաեւ ի կարգադրութիւն ընթացիկ գործոց Առաջնորդարանին՝ գործակցութեամբ Կրօն. ժողովոյ, մանաւանդ իբրեւ անդամ Ուսումն. Խորհրդոյ իւր եռանդուն ընկերով Բէնտէրեան Ցարութիւն էֆէնտիի հետ թափած ջանքերն, գէթ մի տարի եւս իրենց գործին՝ կեդր. վարժարանի շարունակութեան եւ պաշտպանման համար։ Վիճակիս ազգ. գործոց աննախանձելի դրութեան վրայ սոյն յետահայեաց ակնարկը նետելէն վերջ ներկային վրայ խօսինք քիչ մը։

Նորընտիր Առաջնորդ-Տեղապահն Արժ. Հայր Տէրունեան ժամանեց յիւր վիճակն՝ ի քաղաքս Աւագ ուրբաթուն. հետեւաբար ժողովուրդն այդ տօնական օրերուն մէջ՝ առաջնորդ-հովուի ներկայութեան առթած մխիթարութենէն զուրկ չմնաց։

Զատկական կիրակիներն անցնելուն պէս՝ Ն. Արժանապատուութիւն գործի սկսաւ և ցայսօր երկու անգամ գաւառ. երեսփոխանական ժողով գումարուած է, Երկրորդ նստին մէջ մայիս 3ին նոր քաղաքական ժողովոյ ընտրութիւնը կատարուեցաւ և ընտրուեցան Մեծ. Տեարք՝ Մ. Գրիգոր աղա Քէնտիրեան, Մ. Սերոբէ աղա Շողիկեան, Սեդրակ աղա Մխճեան, Մ. Խաչմանուկ աղա Պասմաճեան, Ցովակիմ աղա Խաչմանուկեան, Սարգիս աղա Պազգալեան և Աւետիս աղա Պլտօեան։ Իրաւունք ունինք յուսալու որ սոյն Նորընտիր քաղ. ժողովն բաւական գաղափարակից անձինքներէ կազմուած լինելով պիտի համապատասխանէ Արժ. Տէրունեան Հօր յառաջդիմասէր ոգւոյն և բարի տրամադրութեանց, զորս եկած օրէն ի վեր կը յայտնէ թէ իւր սիրալիր քարոզներով և թէ սկզբնական գործողութիւններով։

Նորընտիր Տեղապահի, Բաղ. Ժողովոյ և Երեսփոխանութեան առջեւ ամենակարեւոր խնդիր մը կայ այժմ՝ մօտալուտ լուծում պահանջող, կրթական խնդիրն է այդ ընդհանրապէս և մասնաւորապէս կեդր. վարժարանի վերաբացման և ապագայ շարունակութեան խնդիրն, որ այժմէական կարեւորութիւն ունի, զի դասատուք բաւական պահանջներ ունին և չեն կարող այլ եւս յետաձգել, մանաւանդ որ պէտք է ապահովութիւն տալ իրենց յառաջիկայ սեպտեմբերին դպրոցի վերաբացման եւ շարունակութեան հաստատուն և բանաւոր հիման մը վրայ։

Կրթական խնդրէն ետք, կարեւորութեան աստիճանաւ երկրորդ տեղ կը բռնէ վանական խնդիրն։ Մեր քաղաքի կարեւոր վանքերն տակաւին միաբանական հին դրութեամբ կը կառավարուին, որով պէտք եղած ծառայութիւնն չեն մատուցաներ մեր վիճակին։ Եթէ մէկ կողմէ ուրախութ է Միաց. ընկերութեան շնորհիւ Գոմոց վանուց մէջ բացուած նախակրթարանն, աւելի տրտմալի է Խնդրակատար վանուց մէջ Հայր Մօկացեանի ջանիւք բացուած ժառանգաւորաց նախակրթարանին երկու տարիէ ի վեր փակումն։

Ամենայն հայոց Վեհ. Հայրապետի Տեառն Մակարայ մահը մեծ ցաւ պատճառեց որպէս համայն հայութեան նոյնպէս և Բաղէշի Ազգայնոց։ Արժ. Տեղապահի յանձնարարութեամբ հոգեհանգստեան աղօթքներ կատարուեցան բոլոր եկեղեցեաց մէջ։

ԵԴԵՍԻԱ, 15 Մայիս

[illegible] իմացուելով Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետին Տ. Մակարայ Առաջնոյ մահուան, ամսոյս 4ին չարաթ օր, ի Մայր եկեղեցւոջ, ի ներկայութեան Գեր. Առաջնորդ Սրբազանին՝ տխրափառ հանդիսաւորութեամբ «Հոգեհանգստեան պաշտօն» կատարեցաւ։

—Ամսոյս 12ին, կիրակի առաւօտ, Գեր. Առաջնորդ Սրբազանն՝ հանդիսաւորապէս պատարագեց և քաղաքիս վիճակներէ Սեւերէկի համար ներկայացեալ ընծայացու քահանայ ձեռնադրեց Տ. Գրիգոր անուամբ։ Ն. Գերապատուութիւն Արղնիի վանուց Գեր վանահօր պաշտօնական յանձնարարագրոյն վրայ, միեւնոյն միջոցին Վարդապետական իշխանութիւն տուաւ Սեւերէկի կրօնականներէն 3 տարիէ ի վեր այրիացեալ Տ. Եղիա քահանայի, որ թէեւ տարիէ մ'ի վեր ի չարս Նոյն վանքի միաբանաց ընդունեւած էր, սակայն ի Սեւերէկ քահանայից նուազութեան պատճառաւ, առժամապէս անդ կը բնակէր։

Արժ. Տ. Եղիա վարդապետ, որ կերթայ այժմ բնակիլ անուանի վանքը, զուրկ չէ գործունէութեան ոգիէ, որով կրնայ օգտակար օժանդակ մը լինել վանահայր Գեր. Փափազեան Հօր, որ վանքին մէջ տեւական ժառանգաւորաց դպրոց մը հաստատելու զովելի մտադրութիւնն ունի ապաքէն։

Կ'իմանանք թէ Արժ. Տ. Ցովհաննէս վարդապետ Եղեսացի, 40-45 ամեայ միաբան Արղնիի վանուց, ծերութեան պատճառաւ մտադիր է հայրենիք վերադառնալ։

—Անցեալ չարթու Պզիքի գիւղախմբէն Սալլըճա Գաճըր գիւղը, փորձ հողագործ մը իւր կնոջ և զաւակին հետ արտին մէջ գարեհունձքի պարապած ժամանակ, յանկարծ՝ բռնաշունչ անձրեւ, կարկուտ և որոտմունք իրարու կը յաջորդեն, յորս նոյն 3 գիւղացիք շանթահար լինելով, հայր եւ մայր անմիջապէս կը մեռնին եւ զաւակին՝ կիսովին անխնացած՝ դեռ կ'ապրի յուսահատ վիճակի մէջ։

—Սրբազան Առաջնորդն որ երկար ժամանակէ ի վեր Վանքը կը բնակէր, սոյն բացակայութեան նիւթական պատճառաց բարձմամբ, աղջի օրէն ի վեր եկած յԱզգ. Առաջնորդարան հաստատած է դիւր բնակութիւն։

—Մայիսի մէջ՝ անձրեւ չատ՝ «մարտ» ավայել առատութեամբ. մարախ ալ շատ կան որչափ կ'ակնկալուէր այս տարի. սոյն ապաժաման անձրեւք՝ իւրեանց մասնակի օգուտներն ունին. մարախք իրենց հանրածանօթ անհաճոյ գործունէութեամբ գաւառիս հնձոց արդիւնաբերութեան կէթ քառորդը մինչեւ ցարդ կրցան սպառել։

Եթէ սոյդ է՝ որպէս կը համբաւեն, Հալէպի, Հիւսնիմանսուրի և սոցա շրջակայից կողմերն մարախներու ի գործ դրած մեծապէս վնասակար ներգործութիւնը, այս բան արմտեաց արտածութեան նըպաստելով՝ ի շահ միայն մեծ հողատերց, գաւառիս ժողովրդեան ամենաստուար մասը կը դատապարտէ կենսապահիկ պաշարը ձեռք բերելու այնչափ թանկ գնով՝ որչափ չէր անցեալ տարի։

Գ. Կ. Ո.

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՏՊԱՐԱՆԸ

Տպագրութեան պատմութեան ուսումնասիրութիւնը նորանոր փաստերով հաստատում է մեզ, որ մի շատ աննշան ժամանակամիջոց է բաժանում Գուտտենբերգեան գիւտը հայոց մէջ տպագրութեան սկզբնաւորութեան ժամանակից։

Ընդհանուր ընդունուած կարծիք էր հայ տպագրութեան սկիզբը 1565 թուի մօտերքը համարել, բայց դեռ երեկ Վիեննայի «Հանդէս Ամսօրեայ» թերթը աւետեց հայ գրականութեան որ հայ տպագրութեան երախայրիքը ոչ թէ Աբգարու տպած «Սաղմոսն» է, այլ մի «Պարզատումար», տպուած հաւանականօրէն 1512 թուին, որի մի հազուագիւտ օրինակը վերջին տարիներս ձեռք է բերել Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութիւնը։

Հայերի մէջ տպագրութեան բռ կեդրոնաւորութեան ու տարածման գլխաւոր չարժառիթը, համարձակ կարելի է ասել, Ս. Էջմիածինն է եղել. թողնենք առաջին փորձերը, որոնք դեռ մթութեան քողով ծածկուած են, յիշենք պատեհ, որ մինչեւ այժմ անդրանիկ համարուած հայ տպագրութեան ձեռներէց Աբգարը այդ մեծ գործը կատարեց ամենայն հայոց Հայրապետ Միքայէլ Դ. Կաթուղիկոսի յանձնարարութեամբ, թէպէտեւ հեռու Ս. Էջմիածնից։

Թէպէտ պատմութիւնը շատ քիչ բան է ասում, թէ այդ օրուանից յետոյ մինչեւ երջանկայիշատակ Սիմէոն Կաթողիկոսը նստող հայոց հայրապետները ընդհանրապէս ինչպէս են վերաբերուել դէպի տպագրութեան գործը և ինչ փոյթ են տարել տպագրութեան արհեստը ծաղկեցնել ազգի մէջ և մասնաւորապէս Մայր Աթոռում, բայց գոնէ այսքանը պարզ է, որ այդ կայծը Ս. Էջմիածնում չէ յանգել, այլ երբեմն եղել են կաթողիկոսներ, որոնք հետեւելով Միքայէլ կաթողիկոսի նախանձելի օրինակին՝ մարդիկ են ուղարկել Եւրոպա այդ նպատակով. յիշատակութեան արժանի են Սրապիոն և Եղիազար կաթողիկոսները, որոնցից առաջինը մարդիկ ուղարկեց, իսկ վերջինը ինքը ճանապարհորդեց։

Ցատկապէս Էջմիածնի մէջ տպարան հաստատելու գաղափարը պատկանում է Ջուղայեցի Յակոբ կաթողիկոսին, որ այդ նպատակով 1656ին Մարկոս Մատթէոս սարկաւագին ուղարկեց արեւմուտք. բայց չյաջողուեց նորան այդ նպատակին հասնել, այլ միայն նորա օրով սկիզբն առաւ այդ գաղափարի մարմնացումը օտար հողի վրայ, որովհետեւ Ամստերդամ քաղաքում հիմնուած մի հայ տպարան ընծայուեցաւ Ս. Էջմիածնի վանքին. Ս. Էջմիածնայ անունն էին կրում նաեւ Լիվօռնօ, Մարսէյլ քաղաքներում եւ յետոյ Կ. Պոլիս բացուած հայ տպարանները։

Բայց այդ գաղափարը իրականութիւն ստացաւ երջանկայիշատակ Սիմէոն կաթուղիկոսի օրով և նորա յատուկ աշխատութեամբ։

Դեռ պատմութիւնը ըստ պատշաճի չէ գնահատել այդ մեծ հայրապետի գործերը և փափագելի էր որ առաջ նորա կենսագրութիւնը հրատարակուած տեսնել։

Սիմէոն կաթուղիկոսը 1769ին հինգ տարուան անքուն աշխատութիւնից յետ յաջողեցաւ տպարան հաստատել Մայր Աթոռում, ուր անդրանիկ հրատարակութիւնը Սաղմոսը և Աղօթագիրքը եղան և ապա իւր կարգաւորած տօնացոյցը։ Սիմէօնի մահից յետ Էջմիածնի տպարան զանազան պարագայից բերմամբ դրեթէ դադարեց գործելուց մինչեւ Ցովհաննէս Ը. Կաթուղիկոսի օրերը, երբ Ս. Աթոռը ապահովելով իւր խաղաղութիւնը՝ տպարանն էլ նորից սկսեց գործել։ Եւ այդ օրերից Ս. Էջմիածնայ տպարանը իւր ունեցած ձեռքի մամուլով աշխատում էր օգտակար լինել եկեղեցւոյն բաս կարիքներին։

Այդ տպարանը հարստացաւ մի քանի ձեռքի նոր մամուլներով եւ Մոսկվայում ձուլուած տառերով եւ հանգուցեալ Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսի օրով։

Բայց ժամանակի հետ և տպագրութեան արուեստն առաջ գնալով՝ զգացվում էր Ս. Էջմիածնի տպարանի հիմնական բարեկարգութիւնը։ Եւ ընթերցողներին յայտնի է, որ այդ բարեկարգութիւնը տեղի ունեցաւ ի Տէր հանգուցեալ Մակար Ա. Կաթողիկոսի աշխատութեամբ։ Նորա հրամանով բերուեցաւ Եւրոպայից մի մեծ և ընտիր արագատիպ մեքենայ և հրաւիրուեցաւ հմուտ մեքենագէտ։

Որովհետեւ տպարանը գտնվում էր շատ խարխուլ շինութեան մէջ, իսկ յայտնի է որ տպագրութեան արուեստը պահանջում է ամենայն կանոնաւորութիւն և ճշտութիւն, ուստի Ն. Վեհափառութիւնը որոշեց կառուցանել մի հոյակապ շինութիւն տպարանի, ձուլարանի և կազմատան համար եւ նորա հիմքը դրուեց 1888 թուի ապրիլի 6ին, որ և աւարտուեցաւ մի տարուան ընթացքում՝ Թիֆլիզից յատկապէս հրաւիրուած ճարտարապետի հսկողութեամբ։

Տպարանի շէնքը սրբատաշ քարից է. Տաճարի արեւելեան կողմը ճեմարանի մօտ. հիմքը մի սաժէնից աւելի գետնի խորքի մէջ է ամրացած. երկու մեծադիր գլխաւոր մուտքերը զարդարուած են գեղեցիկ ծաղկանկար փորուածքներով և դրուագներով. Շինութեան երկայնութիւնը 51 1/4 եւ լայնութիւնը 24 1/4 և բարձրութիւնը 11 արշին է։

Ամբողջ շինութիւնը պարունակում է իւր մէջ 1. գրաշարանոց, 2 տպելու դահլիճ, 3. թուղթ թրջելու սենեակ, 4. ձուլարան, 5. սորա պահեստը, 6. կազմատուն, 7. տպարանական ժողովի խորհրդարանը, 8. գրադարան և 9. ընդարձակ նախադաւիթ, որ արեւմտեան մուտքից ձգւում է մինչեւ արեւելեան մուտքը։

(Արձագանք) ԿՈՐԻՒՆ

ՏՈՒԲԹ. ՍԱՖՐԷ
ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ
Թարգմանեց
ԱԶԱԶԻՐԿ ԹԱԴԵՈՍ ԿԷՕԶԻԻՐԵԱՆ ՍԵԲԱՍՏԱՑԻ

Սոյն գիրք որ ճշմարիտ ուղեցոյց մ'է առողջ, երկար եւ երջանիկ կենաց, և հեգ թարգմանչին միակ ապրուստի միջոցն լինելուն հանգամանօք՝ արժանի է իրաւամբ ամէն հայ անհատներէ գտնուելու եւ օգտուելու կարդացուելու, կը վաճառուի առ թարգմանչին, կամուրջին գլուխը Սուճի Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութները, և ամէն հայ գրավաճառաց քով ի գին 10 ղրշ.

1—5

ԱԶԴ

Պ. Բալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ՝ իրենց նորաձեւութեան վաճառանոցը փոխադրած են ի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 345, Պօն-Մարշէի դիմաց. Այս առթիւ ամէն տեսակ նիւթոց վրայ կարեւոր զեղչեր կատարուած են։

5—25

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ
2500 Հրահանգներով
Ի պէտս Նախակրթարանի Բարձրագոյն կարգաց
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ Լ. ԼԸՐԲԼԸՐԻ
Աշխատասիրեց
Ա. ՊԻՊԵՐՃԵԱՆ

Ֆրանսերէն լեզուի այս Գործնական Քերականութիւնը կը պարունակէ Ֆրանսերէն լեզուին ութ մասունք բանին, անկանոն բայից մանրամասն ցուցակ մը եւ համաձայնութեան ամէնէն հիմնական կանոնք, ունենալով իրենց յարակից, բազմաթիւ գործնական հրահանգներ ի վարժութիւն աշակերտաց։

Սոյն համառօտ այլ ամփոփ դասագիրքն նախակրթարանի բարձրագոյն կարգերու խիստ յարմար է եւ գինն՝ համեմատ իւր պարունակութեան եւ մաքուր տպագրութեան, աժան է։

Կը վաճառի կազմուած 5 ղրշ. դպրոցաց համար գոհացուցիչ զեղչ կ'ըլլայ։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով, կեդրոնատեղին է Պապը-Ալի ճատտեսի, Թիւ 1, Եւրոպական գրատուն։

1164 4—10

ՍԹՈՐԻ ՄՈՒՐԻ ՁԿԱՆ ՕԾԱՆԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 3 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սթոր և Ընկ.,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքերս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն, իր այդ վիճակին մէջ գիրցնելով, և մաքրուելով, կը համապատասխանէ այն յատուկութեանց զորս տեխնաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւանդ այս յաղթ պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

Երիտասարդ մը պատրաստ է մասնաւորաց անգլիերէն դաս աւանդել. փափաքողք կրնան դիմել խմբագրութեանս.

385 4—5

ՏՈՒԲԹ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Տոքթ. Վահրամ Ց. Թորգոմեան պատիւ ունի ծանուցանել, թէ այսուհետեւ ի Պանգալթը, Մէրճանեանց դեղատան կը գտնուի միայն երկուշաբթի եւ ուրբաթ ժամը 7 էն 8։

Իսկ իւր բնակարանին մէջ յԲէսք. Սեւտիք, իւր ընդունելութեան ժամերն են, ամէն առաւօտ, և երեքշաբթի, հինգշաբթի շաբաթ՝ կէս օրէ յետոյ։ 380 4—10

ԻԼԱՆ

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԻՃՐԱ ՏԱԻՐԷՍԻՆՏԷՆ

Սաատէթլու Ղալիպ բաշա հազրէթլէրինին Աճմէտ Թէվֆիգ աղաեա մահքիւմպիհ տէյնի օլան մէպլաղըն թէէտիյէսի զըմընտա Թահթը հաճզէ ալընան Գուլըրը գարիյէսինտէ Սարը Ղազի ճամտէսինտէ քէային նիրմի տէօրթ նումէրօլը պիր պապ Փուրունըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն օն պէշ կիւն սօնրա պիլմիւզայէտէ Փիրուխթընա միւպաշէրէթ օլունաճաղը Իսկիւտար Իճրա տաիրէսինտէն իլան օլունուր։

Փիլ 29 մայիս 306

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍԻԼԻ

Միւպայեա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիւմ իւլմէտար մանգալ քէօմիւրինին պէհէր եիւզ գըյէսի եիրմի տէօրթ զուրուշա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գարարը գաթիեսինին իճրասը հազիրանը րումինին իւչիւնճիւ փազար իրթէսի կիւնինէ վէ եիւզտէ պէշ թէնզիլինին տախի իրթէսի սալը կիւնինէ թալիգ գըլընտըղընտան իճաօրնա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

29 մայիս 1891
Նօ. 26 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍԻԼԻ

Եէրլի իւմալը Թօփմաքլանմըշ քէօսէլէ գըյյէսի ճէտիտի օն պին, պէհէր գըյէսի ճէտիտի օն տէօրթ զուրուշ եիրմի փարա։

Եասը գայըշ սիահ եօւն գայթան արշընը ճէտիտ օթուզ պին, պէհէր արշընը ճէտիտի եիրմի սէքիզ փարա։

Բօյալըգ աթէշ իւչ պին, պէհէրի պիր զուրուշ եիրմի փարա։

Մէչար թաշթասը իչին գօլըգ աթէշ իւչ պին, պէհէրի իքի զուրուշ եիրմի փարա։

Քէրէստէ թաշթասը աթէշ ալթը պին, պէհէրի իւչ զուրուշ ալթը փարա։

Սարօք թաշթասը աթէշ պէշ պին, պէհէրի իքի զուրուշ։

Զաթալ պէլտէմ թաշթասը աթէշ տէօրթ պին, պէհէրի տէօրթ զուրուշ օթուզ իւչ փարա։

Սըրա գալաս աթէշ պէշ եիւզ, պէհէրի օն տէօրթ զուրուշ։

Պիր սէնէտ լիւզումի մըգտարը ալընտագ իւզրէ, գըրմըզը եօւն իւ լէմիւնէտէն մաամուլ քէմէր գուշագ պէհէր աթէշի օն զուրուշ։

Նիզամիյէ էրզագ անպարլարը իչին միւպայեա օլունմագ իւզրէ, մէվգը միւնագասայա գօնուլան պալեատէ մուրագգամ իւչ մըգտար տօգուզ գալէմ էշեա փիյաթը մէվզուլէրի իլէ, թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, հազիրանը Րումինին իւչիւնճիւ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիր իճրա, մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիէլէրի վէրիլէճէկինտէն, իհալէ վէ իրթէսի կիւնի տախի եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

27 Մայիս 1889 952
Նօ. 23 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԸՐԱՍԻԼԻ

Թրապուզան վէ Րիզէ վէ Խօպէ մէվգիլէրինտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէնին սէնէի հալիյէ իհթիյաճլարընտէ մուգթազի օլան մանգալլըգլարընըն մէվգը միւնագասայա գօնուլան էրզագ վէ մահրուգաթը փիյաթը մէվզուլէրի իլէ մանգալի թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ թէ օլարագ պու ֆիյաթլարըտան թէնզիլլաթ իճրասը իլէ իհալէսինէ պուլունան թալիպ օլանլարըն ֆիյաթը հազըր վէ չէրշէմպէ միւզայէտէսի անպարլարը իլէ իհալէ թարիխինտէն պիր հաֆթայա գատար մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

27 մայիս 1891 953
Նօ. 24 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ շինուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Թիւ 11։ և 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 » 6,465,860
Տարեկան հասոյթ » » » » 14,135,925

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։

Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14. 16

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԷՍԹԷՆԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակներ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան։

Առանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիւներու։

Այս միջոցը պարզ, արագ, մաքուր, դիւրին և ամենէն աժան է։

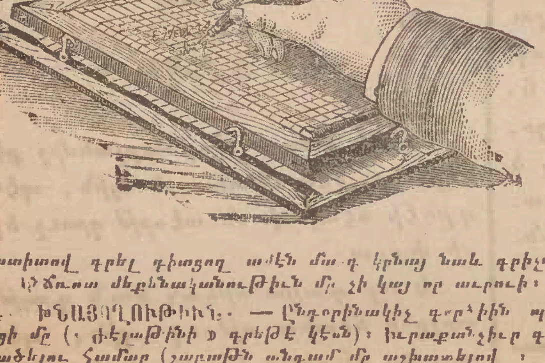

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործիին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են։

1. ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Բոլոր հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ըլլան և գրութեան գրոշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ըլլայ։

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան տասն օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջնոյն չափ փայլուն։

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Մատիտով գրել գիտցող ամէն մարդ կրնայ նաև գրիչով գրել։ Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել։ Ոեւէ մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի։

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Ընդօրինակիչ գործիին պահպանումն աւելի աժան կ'ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը («Ժելաթինի» գրեթէ կէսն)։ Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով)։

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. — Բնագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանաքի մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը լմննալուն պէս՝ օրինակներուն կարելի է սկսիլ։ Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և խնամով տպագրութիւն մը կ'արտադրէ։ Ժամուան մը մէջ 600 օրինակ կարելի է հանել։ Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ։

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. — Կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից։

7. ՍԽԱԼՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ. — Ոեւէ սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով քերթելով ջնջուելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուղղուած խօսքերը։

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զորս ունին ուրիշ գրութիւններ։ 2281

Այս հռչակաւոր ընդօրինակիչ գործիին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄԱՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից։ 95 և 97

Լ'ԷՔՕՆՕՄԻ ԷՆԹԷՌՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'ECONOMIE INTERNATIONALE

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ, ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ապահովագրական փոխադարձ ընկերութիւն վասն
վերակազմութեան դրամագլխոյ

Հաստատեալ Գաղղիոյ Հանրապետութեան 1868 յունվար 22
հրամանագրոյն համեմատ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ

Ամէն ոք գիտէ խնայողութեան կարեւորութիւնը, բայց շատ անգամ չունենալով մեր խնայած և աւելցուցած ստակներն ընդունող յատուկ հաստատութիւններ, կը կորսնցնենք դրամագլուխ մը կազմելու առիթն և հազար ու մէկ պատճառներ գտնելով՝ մեր խնայած ստակներն յումպէտս կը վատնենք։

Փոքր գումարներով դրամագլուխ մը կազմելն ալ դժուարին և գրեթէ անկարելի է, եթէ այսպիսի ընկերութեան մը հետ մասնաւոր կապակցութիւն մի չունենանք։

Ահաւասիկ «Լ'էքօնօմի էնթէռնասիօնալ» ընկերութիւնն որուն փոքր գումարներ, այսինքն ամիսը հինգ, տասը ևն վճարելով, ապագային մեր ձեռքը կ'ունենանք հաւեստ դրամագլուխ մը։

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 265

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ուզող և բաժանորդագրուիլ փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ի Պահչէ Գաբու Սօրկիատիս խան Նօ. 1 ընդհանուր տնօրէն Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆԻ կամ ընդհանուր քննիչ ԱՆԻՔՏՈՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ։

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿՆՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բոուէլ կ'ընդունի անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱԲՈՒԽ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Մառի Ռօզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ. «4 Յունուար 1890. Սիրելիս, կը հարցունէք թէ ինչպէս զերծ մնացի ինֆլուէնցայէն, թէ որպիսի՝ գաղտնիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Ըսեմ. միմիայն գործածութեամբ Բոուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիտ» կոչուած դեղով։ Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձմրան դառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գիրեւ չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք առ բեմ Բոուէլի այս պալսամին. անհրկեայ պիտի բուժէ զձեզ։ Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԷՓԸԼԸՍՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ՊՈՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով.
2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով շինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ ամրացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան յոր գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Բնիքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերու մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իբր քաղցր համով ընդունուած է իբր աղանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ուժ և առողջութիւն կուտայ։ Կը բժշկէ երիկ մարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ Թ. ՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը. Պուլվառ Հոսման, 41, Բարիզ. Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ, Պ. Ժ. Քանձիւք, բրիտանական դեղարան ի Կ. Պոլիս.

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

Հիբօֆօսֆիթ կրով և սօտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՈՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսներ կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐՇԷԼ 2218

ՖԷՐՆԷԹ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան
Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱֆրիկէ և յԵգիպտոս —Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԹ-ՊՐԱՆԳԱ առողջապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլէրայի։

ՖԷՐՆԷԹ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, աղէկ մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, սելծի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԹ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր սրճարանաց, ըմպելավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻՍ 2218

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՕՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչև ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւնները, անդամալուծութիւն, քնատութիւն, ջղաձգութիւնք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, և առնական ոյժերու կորուստէն յառաջեկած ամեն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային և սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի և երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն և ապաուժը. կը կազդուրէ կենսական ոյժերու ո և է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան և սոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական և հրաշալի է. Մելամաղձութեան զգացումներն և ախտանիշք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը.

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՕՏԻՆԸ ջղային հիւթ և ուղեղային գոյացութիւն կ'առաջնէ, արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացունէ մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մարմնոյն և մտքին տալով հաւասարակշռութիւն և առողջ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ և գոհունակութեամբ։ Ախորժահամ է, կը զտէ և կը ճոխացնէ արիւնն և նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային դրութեան և մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային դրութեան և մտաւորական կարողութեանց նշմարելի յաւելմամբ և կորովութեան և բարօրութեան զգացմամբ մը, որ վաղուց թիւնն հիւանդը չառնուց ի վեր կ[illegible] էր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Այնչափ սպառող կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ և կազդուրիչ։ Դէմքը կ'սկսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շողուն կը լինին, մարթը պայծառ և առողջ գոյն մը կ'առնու, մազերը ոյժ կ'առանան։

Զգուշացէք սուտ նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակեալ է այն շիշերուն մէջ որոց բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England գրուն փորագրուած։ Այս դեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վտանգաւոր և վնասակար կեղծեր։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,
2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց. Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

VIN & SIROP DE DUSART

Au Lactophosphate de Chaux.

Տիւնեատա պուլունան վէ էն զիեատէ չէօհրէթշիւար օլան հէքիմլէրին թէճրիւպէլէրիյլէ անլաշըլմըշ օլըր քի, Տիւզար Շարապընըն վէ Շուրուպունուն, լագթօֆօսֆաթ տը շօ նամ էճզանըն էրիմիշ հալտէ պուլունմասը, վիճուտի ինսանիյին, հէր վագըթ վէ հէր սիննտէ միւֆիտ օլմագտա տըր։

Պունլար ըհամիլէ գատընլար խըթխըմ իթթիքլէ ըինտէ, մասումլարը վիճուտլարինի պիւյիւմէսինէ գօլայլըգ վիրէճէքլէրի չէ օյլէ սա ըսուն, մ'գէլիր հալտէ օլտուգլարը վագըթտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան իքթիֆրալարըն վէ էմզիքլէրինին տէֆիքլէրինին տախի մուճիպ օլուրլար, վէ պունլարը սիւտտան իչիլ[illegible]րինտէ, սիւտլէրի քէսպի գուվվէթ իյլէտիքտէն պաշգա, սիւտ վիրտիքլէրի չօճուգլարտա խաճալա վէ տիշ չըգարմագ միւշքիւլաթընը տաֆի օլդուգլարը գիպի, վէ տիշ չըգարտըգլարընտա աղըր սըղը վէ գանմէթ չէքմէզլէր, վէ սինիրլէրի չէքիլմէզլէր ։ Վէ պու մուալիճէլէր, սըտմա, սօլուն, գայիֆ, մէճալսըզ, վէ պօյնունտա պօզուգլընտա ուրուր վէ եարալար բէյտա օլան չօճուգլարա վիրիլտիքլինտէ, բէք չօգ մէնֆաաթը կէօրիւլէճէկլինտէ չիւբհէ եօգ տուր ։

Մէգքիւր մուալիճէլի, սիննինի ալմըշ օլսա, վէ գանլարը գայիփլէնմիշ օլան, վէ միտէ պօզուգլուղու միւպթէլա, վէ բէք եօրկուն պուլունան տաէմլէր խըթխըմ իթթիքլէրինտէ, էնիյտէն քէսպի սըհհէթ վէ գուվվէթ իյլէմէքտէ տիրլէր ։

Կէօքիւս իլլէթինէ միւպթէլա օլանլար իչին տախի բէք էյի տիր. չիւնքի, ագճիլէրտէ գանլարըն ճէվէլանընա ղայրէթ վիրիպ, վէ պինաէն ալէյհ քէյֆիյէթտէ քէսպի գուվվէթ իթտիրիր ։

Վէլհասըլ, իշպու Տիւզար Շարապը վէ Շուրուպու, իչթահ աչըպ վէ հազմի թասհիլ իլէրու կէօթիւրէճէկլինտէն, քէմիքլէր, էթլէր, վէ գանլար, նիզամընտա քէնտի թէշէքքիւլլէրինէ տէվամ իտէրլէր ։

Պու մուալիճէ պուլունուր փարիստէ Վիվիէն սօգաղընտա 8 Նումէրօլու էճզախանէտէ, վէ սայիր նամտար էճզախանէլէրտէ ։ A. C.

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՎԻԵՆՆԱՅԷՆ 1888 ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՓԱՐԻԶ 1889

QUINA-LAROCHE

ԳԻՆԵՀԱՄ ԸՄՊԵԼԻ

Գինա Լառոշը հասարակ պատրաստութիւն մը չէ, այլ լուրջ ուսումնասիրութեանց և աշխատութեանց արդիւնք, որք ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացուցած են անոր հեղինակը։

Միացունել երեք գինգինաներու բաղադրութեանց ամբողջ պայմանները, յետոյ յոյժ ախորժահամ խմիչք մը պատրաստել. ահա՛ Գինա—Լառոշի հաստատուն գերազանցութեան գաղտնիքը, որով դիւրացուցած է ստամոքսի հիւանդութեանց, անախորժութեան, անարիւնութեան, երկարատեւ ջերմի և այլոց բժշկութիւնն։—Կը գտնուի ի Բարիզ, թ. 22 և 19 Դրուօ փողոց և դեղատանց մէջ։ 2218

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4000է աւելի ներբողական վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կազդուրիչ և զօրացուցիչ է որովհետև կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՍԹԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

MIGRAINES, MAUX DE TETE
GUARANA

Բարիստէ մուգիմ էճզաճը Կրիմոլ վէ Գումբամենասընըն թէրթիպ իթմիշ օլտուղու կուարանա նամ իլաչը թօզունտան պիր բոքէթ, պիր ազ չէքէրլի սու իչինտէ էրիտիլիպ իչիլիրսէ, Միկրէն տէնիլէն պաշ աղրըսընը, վէ սինիր աղրըսընը, վէ սայիր էնչէտիա պաշ աղրըլարընը տէֆ իտէր։ Սանճը, խըճգը, վէ ամիլէ տախի բէք ֆայտէլի տիր։ Աֆիօն վէ պիւմիւթ կիպի դայլըրգ վիրիճի մուալիճէլէր լէրինէ պու մուալիճէ գուլլանըլսա տահա էյի տիր, վէ հէմտէ գանը պիր էէրէ ճէմ իթմիրմէզ։ Հէր պիր գութուտա 12 բաքէթ պուլունուր, իզահըրնտէ տախի Կրիմոլ վէ Գումբամենասընըն իմզասը վարտըր։

Բարիստէ վիվիէնն սօգաղընտա 8 Նումէրօ իլէ մուրաճաաթ մաղազասը վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր. C

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէ)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպիոյ նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան ու [illegible] կը գտնուի [illegible], [illegible] [illegible] հիւանդութեանց բուժման համար։

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ Թատրոն և նուագահանդէս ի Քազինօ.—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ.—Ընթերցարան.—Տիկնանց վերապահեալ սրահ.—Խաղուց խօսակցութեան եւ գնդակաղացի սրահներ։

ԱՄԷՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվառ Մոնմարթր, 8, Փարիզ. 427

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳԱՒԼՃԵԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԼԸՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջակ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Ջիւանշիր Եվանկէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Պելճիքական քերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժիտ համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագդեստք, քօլերօ, քօրսէ, խուշիկնակ, ներքնազգեստ, շալ, շապիկներ, սաւանք, ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագլխաւորներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաև ապպրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքն։ Կը գտնուի նաև մինչև 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաւթոններ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՄԱՆՐՈՒԹԻՒՆ, ԶԻՆՑ 8

Արտօնատէր՝ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ